

ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์

สารนิพนธ์
ของ
จิราภา ชิตสวัสดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
มกราคม 2550

ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์

บทคัดย่อ

ของ

จิราภา ชิตสวัสดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

มกราคม 2550

จิราภา ชิตสวัสดิ์. (2550). ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์
สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้าน
อาคารสถานที่ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก จำนวนครั้งที่
เข้ารับ การอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงาน
สหกรณ์การเกษตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 333 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ของ
ลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One –
Way Anova) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกมีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. สมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. สมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ตามลำดับ ส่วนด้านบุคลากรและด้านสวัสดิการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. สมาชิกที่มีจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปีต่างกัน มีปัญหาทัศนะต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE PROBLEMS OF MEMBERS OF COOPERATIVE TOWARD OPERATION
WITH AGRICULTURAL COOPERATIVE

AN ABSTRACT
BY
JIRAPA CHITSAWAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
January 2007

Jirapa Chitsawat. (2006). *The Problems of Members of Cooperative toward Operation with Agricultural Cooperative*. Master's Project, M.Ed. (Business Education).

Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.

Project Advisor: Assoc. Prof.Dr. Suwat Watanawong.

The purposes of this research were to compare the problems of members toward operation with Agricultural Cooperative in the areas of service, personnel, fringe benefit, and location classified by gender, age, education, period of membership, and number of training with the cooperative within a year; and to gather the relevant suggestions of the members about the operations.

The samples used in this research were 333 members of Agricultural. Tool used for data collection was Likert's five-rating scale questionnaire. Data were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffe's method of pair-test.

The findings of study were as follows.

1. The problems of members toward operation with Agricultural Cooperative. both in gender and in individual areas were at the middle level.

2. The problems of members with different genders about the operations both in gender and in individual areas were different without statistical significance.

3. The problems of members with different ages about the operations both in gender and in individual areas were different without statistical significance.

4. The problems of members with different education about the operations both in gender and in individual areas were different with statistical significance at the level of .01

5. The problems of members with different periods of membership about the operations both in gender and in individual areas were different with statistical significance at the level of .05. When considering the individual areas, it was found that their problems were different with statistical significance at the level of .05 , .01 in the areas of service and location, and without statistical significance in the areas of personnel and fringe benefit.

6. The problems of members with different number of training with the cooperative within a year about the operations both in gender and in individual areas were different without statistical significance. When considering the individual areas, it was found that their problems were different with statistical significance at the level of .05 in the area of service, and without statistical significance in the areas of personnel, fringe benefit and location.

ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์

สารนิพนธ์
ของ
จิราภา ชิตสวัสดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
มกราคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก
สหกรณ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธิ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่ 31 เดือน มกราคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานคณะกรรมการสอบที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรณ สิริแพทย์พิสุทธ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบ สารนิพนธ์และได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์ที่ดีกับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณเทิม มิตรจิต คุณพรศักดิ์ พัชรพจนานภรณ์ และคุณรัชนี้ ฉัตรวิชระวงษ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย และสมาชิก สหกรณ์การเกษตรที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นผลสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ที่คอยห่วงใย เป็นกำลังใจและช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ และขอขอบคุณเพื่อนๆ ผู้เกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือช่วยให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะและให้กำลังใจในการทำวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และสุดท้ายนี้ขอมอบความดีสำหรับพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุน เพื่อให้ผู้วิจัยศึกษาสำเร็จ สมความปรารถนา

จิราภา ชิตสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของสหกรณ์.....	7
อุดมการณ์และหลักการสหกรณ์.....	9
การดำเนินการสหกรณ์.....	12
ความหมายของสหกรณ์การเกษตร.....	14
สาเหตุที่ต้องจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร.....	15
วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร.....	15
แผนภูมิแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	25
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การจัดกระทำข้อมูล.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27

สารบัญ

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	50
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	50
ความสำคัญของการวิจัย.....	51
ขอบเขตของการวิจัย.....	51
สมมติฐานของการวิจัย.....	51
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การจัดกระทำข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สรุปผลการวิจัย.....	53
การอภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก	67
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	68
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	
คำดัชนีสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ.....	75
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	80

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มตำบล.....	23
2	ค่าจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี.....	31
3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก โดยรวมและรายด้าน.....	32
4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านการบริการ โดยรวมและรายข้อ.....	33
5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ.....	34
6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านสวัสดิการ โดยรวมและรายข้อ.....	36
7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายข้อ.....	37
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน....	38
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน.....	38
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวม และรายด้าน.....	39
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวม และรายด้าน.....	40
12	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านการบริการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	41
13	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	41

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
14 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านสวัสดิการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	42
15 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา...	42
16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก โดยรวม จำแนกตามวุฒิ การศึกษา.....	43
17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามระยะเวลาการเป็น สมาชิกโดยรวมและรายด้าน.....	43
18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก โดยรวมและรายด้าน.....	44
19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านการบริการ จำแนกตามระยะเวลาการ เป็นสมาชิก.....	45
20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามระยะเวลาการ เป็นสมาชิก.....	45
21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก โดยรวม จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก	46
22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามจำนวนที่เข้ารับการอบรม ในรอบ 1 ปี โดยรวมและรายด้าน.....	46
23 ความถี่ ข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร.....	47
24 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ.....	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร.....	17

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ อาชีพเกษตรแม้จะมีความหมายและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันมาก แต่เกษตรกรต้องประสบกับปัญหาในการทำมาหากินหลายด้าน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาอันหนักหน่วงทั้งสิ้น เป็นต้นว่า การขาดแคลนเงินทุน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีทุนของตนเองในการประกอบอาชีพ หรือมีก็น้อยไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมเอกชน นายทุน พ่อค้า ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราค่อนข้างสูงถ้าหากในปีใด การดำเนินการไม่ได้ผล ก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต้องสูญเสียที่ดินของตนไป (ดาร์ส สิริอุทยานนท์ ; และกัลยา ชินพันธ์. ม.ป.ป. : 1) จากการพัฒนาเศรษฐกิจไทยภายใต้กรอบความคิดแบบเสรีนิยมที่ผ่านมา ได้สร้างปัญหาขึ้นมากมาย ภาคชนบทและภาคเกษตรถูกมองว่า เป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหา นโยบายเศรษฐกิจชุมชน การรวมกลุ่มกันทำ “ธุรกิจชุมชน” ซึ่งเป็นธุรกิจของชุมชนคนในชุมชนร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกันคิดร่วมกันทำและร่วมกันรับผิดชอบ(พิเศษ เขียวอินทร์. 2545 : 1 ; อ้างอิงจาก เกรตติดยุเนี่ยน เพื่อสังคม. 2543 : 1) เป็นที่ยอมรับกันว่า ปัญหาต่างๆ ของชาวชนบทส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาพื้นฐานคือความยากจน จากปัญหานี้เป็นต้นเหตุของปัญหาอื่นๆ ในสังคมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทุกระบบ การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะดำเนินการไปพร้อมๆ กันทุกด้านอย่างต่อเนื่อง และจะต้องใช้เครื่องมือที่เชื่อกันในปัจจุบันว่ามีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาพื้นฐานของชาวชนบทได้ คือ การพัฒนาชุมชนและการสหกรณ์ (เทิม มิตรจิตร. 2545 : 1 ; อ้างอิงจาก ลือชา ธรรมวินัยสถิต. 2528 : 2)

สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ถ้านำเอาวิธีการของสหกรณ์มาใช้โดยการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นนั้น สหกรณ์จะมีส่วนช่วยและมีบทบาทอย่างมากในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของบุคคลและประเทศได้ คือ ทำให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประเทศชาติมีความก้าวหน้าและมีผลดีทางเศรษฐกิจ ซึ่งแน่นอนต้องมีผลให้สังคมดีขึ้นด้วย (ดาร์ส สิริอุทยานนท์ ; และกัลยา ชินพันธ์. ม.ป.ป. : 1) นับตั้งแต่ได้มีการริเริ่มนำเอาวิธีการสหกรณ์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจของกลุ่มคนที่มีสภาพปัญหา และมีความต้องการอย่างเดียวกันได้เป็นผลสำเร็จ วิธีการสหกรณ์ได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและแพร่หลายไปทั่วโลกจึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า วิธีการสหกรณ์เป็นเครื่องมือที่จะแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขบวนการสหกรณ์ที่เข้มแข็งและมีการพัฒนาจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงมีบทบาทสำคัญต่อสมาชิกทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม แม้ว่าบทบาทนี้แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าบทบาทที่สำคัญของสหกรณ์มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (คู่มือ กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2543 : 4)

สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น (กรมส่งเสริมการเกษตร. 2542 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรม ตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ สมาชิกทุกคนมีฐานะเป็นเจ้าของ มีสิทธิ์ และหน้าที่ในการดำเนินงานสหกรณ์โดยทั่วไปจากที่ประชุมใหญ่ มีอำนาจ หน้าที่ ในการพิจารณา วินิจฉัยปัญหาทุกอย่างเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ (สหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์. ม.ป.ป.)

กนต์พัฒน์ เอี่ยมผิ้ง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาบริการและสวัสดิการให้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ : ศึกษากรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ สมาชิกไม่เข้าใจจุดมการณ์ที่แท้จริง สมาชิกเกือบทั้งหมดไม่เคยเข้าร่วมประชุมสามัญประจำปีเพราะติดหน้าที่เวรยาม นอกจากนี้สมาชิกร้อยละ 68 ไม่เคยได้รับสวัสดิการจากสหกรณ์เลย ในส่วนของสหกรณ์ ยังมีปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการให้บริการแก่สมาชิกเพราะเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอ สมาชิกมีปัญหาค่าใช้จ่าย ต้องการให้สหกรณ์เพิ่มทุนการศึกษาทุนสาธารณประโยชน์ การปรับปรุงบริการเงินกู้ฉุกเฉินอยู่ในเงื่อนไขที่สมาชิกปฏิบัติได้

สหกรณ์การเกษตร เป็นองค์กรที่เปิดรับบุคคล ด้วยความสมัครใจเข้าเป็นสมาชิก โดยให้สมาชิกควบคุมกันเองตามแนวทางประชาธิปไตย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ให้สมาชิกได้มีความเข้าใจปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน สมาชิกมีการออกเสียงเท่าเทียมกันเสมอภาคและมีอิสระ ในขณะเดียวกันสหกรณ์พึงให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและฝึกอบรมให้แก่สมาชิก คณะกรรมการผู้จัดการและพนักงานเพื่อให้บุคลากรเหล่านี้ สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองให้มีประสิทธิภาพหรือการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ ตลอดจนการจัดสวัสดิการเพื่อสมาชิกได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่า มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนมีความเจริญยั่งยืนทางเศรษฐกิจ นั่นก็คือ การรวมกันเพื่อความร่วมมือดำเนินกิจการที่เป็นเจ้าของร่วมกัน ถือหลักแห่งความสมัครใจ เป็นองค์กรประชาธิปไตย ที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยการควบคุมจากสมาชิก การรวมกันเป็นการสร้างพลังให้เกิดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาในด้านเศรษฐกิจด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากการพัฒนาการของสหกรณ์เมื่อกิจการเติบโตขึ้นมา สหกรณ์ก็จะทำให้การบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น และในที่สุดก็จะส่งผลกลับมายังหมู่สมาชิกทั้งในทางตรงและทางอ้อม ในรูปของการจัดการบริหารที่ดี การบริการให้กับสมาชิกที่สะดวก รวดเร็ว และการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อย่างเหมาะสม ส่วนการบริหารงานสหกรณ์ สมาชิกเลือกตัวแทนขึ้นเป็นกรรมการจากผู้ที่เป็นสมาชิก และสมาชิกเห็นว่า มีความสามารถดำเนินงานแทนตนได้เป็น คณะกรรมการดำเนินการ ปฏิบัติงานบริหาร ควบคุมดูแลให้สหกรณ์สามารถดำเนินกิจการให้ประสบผลสำเร็จทั้งทางด้านธุรกิจและด้านสหกรณ์ แต่สหกรณ์ที่ประสบผลความสำเร็จในทางธุรกิจมี

ทำไรมากทุกปี อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จทางวิธีการสหกรณ์ก็ได้ ถ้าไม่ได้นำเอาหลักการทางสหกรณ์มาใช้ หรือสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการไม่มีบทบาทตามสิทธิหน้าที่ของตน (ปฏุล เปรมปรีดี. 2545 ; อ้างอิงจาก สมาน ทองสีมา. 2522 : 12)

ดังนั้น ผู้วิจัยควรมีส่วนช่วยพัฒนาให้สหกรณ์เป็นชุมชนเข้มแข็งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและนโยบาย จึงมีความสนใจที่จะวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ เพื่อที่จะนำผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร และผู้เกี่ยวข้อง นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ให้เกิดความมั่นคง ความมั่นใจ ความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือ ความศรัทธาและเห็นคุณค่าของการพึ่งพาตนเอง รับผิดชอบตนเองและสังคมชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิกและเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ในการนำไปปรับปรุงด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตร และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับสหกรณ์ทั่วไป เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัย ไปวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ในด้านการให้บริการแก่สมาชิก ด้านบุคลากรในสหกรณ์ ด้านการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก และด้านอาคารสถานที่ตั้งของสหกรณ์ เพื่อปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงขององค์กร สนองความต้องการของสมาชิกได้เป็นอย่างดีและเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางการศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2,145 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 333 คน ได้จากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี; และคณะ. 2537 : 106) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในแต่ละกลุ่มตำบล กลุ่มตำบลละ 15 %

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 40 ปี

1.2.2 40 – 60 ปี

1.3 วุฒิการศึกษา

1.3.1 ประถมศึกษา

1.3.2 มัธยมศึกษา

1.3.3 อนุปริญญาขึ้นไป

1.4 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

1.4.1 น้อยกว่า 5 ปี

1.4.2 5 – 10 ปี

1.4.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.5 จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี

1.5.1 1 – 5 ครั้ง

1.5.2 5 ครั้งขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริการ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านสวัสดิการ
4. ด้านอาคารสถานที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาของสมาชิก หมายถึง วิธีดำเนินการแล้วมีข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคของสมาชิกต่อการปฏิบัติงานของบุคคลที่มีการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสหกรณ์การเกษตร ในปัญหาที่เป็นจริงในปัจจุบัน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่

1.1 ด้านการบริการ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องของสมาชิกที่ไม่ค่อยได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการติดต่อสหกรณ์ ได้แก่ การสมัครเป็นสมาชิก การบริการเงินกู้ การฝากเงิน การถอนเงิน การให้บริการความรู้ และการบริการให้คำแนะนำ

1.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงาน ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่เป็นอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่

1.3 ด้านสวัสดิการ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิก ในด้านสวัสดิการเงินกู้ สวัสดิการเงินสะสม สวัสดิการเงินฌาปนกิจสงเคราะห์ และสวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

1.4 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดอาคารสถานที่ ทำเลที่ตั้ง สถานที่จอดรถ อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยีแล้วเป็นอุปสรรคต่อสมาชิกทำให้สมาชิกไม่ได้รับความสะดวกสบายและความรวดเร็วในการติดต่อกับสหกรณ์

2. สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่ดำเนินการเกี่ยวกับกลุ่มคนประกอบอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันทางเศรษฐกิจร่วมกัน ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร

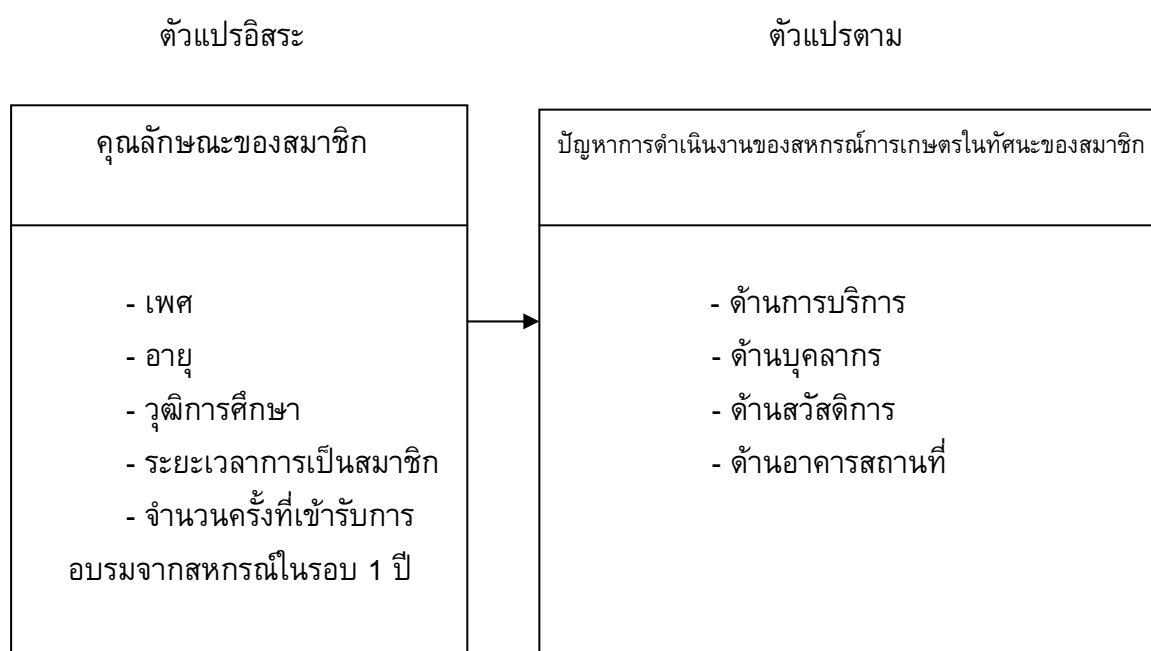
3. การดำเนินงาน หมายถึง การบริหารจัดการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

4. สมาชิก หมายถึง ประชาชนที่มีอาชีพการเกษตรมาสมัครกับสหกรณ์การเกษตรและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการดำเนินการให้เป็นสมาชิกแล้ว

5. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่ได้รับของสมาชิกแบ่งเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ระดับ คือระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และสูงกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานคือระดับอนุปริญญาขึ้นไป

6. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง จำนวนปีที่สมาชิกได้รับอนุมัติจากสหกรณ์ให้เป็นสมาชิกแล้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. สมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. สมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. สมาชิกที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
5. สมาชิกที่มีจำนวนครั้งเข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปีต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของสหกรณ์
2. อุดมการณ์ และหลักการสหกรณ์
3. การดำเนินการสหกรณ์
4. ความหมายของสหกรณ์การเกษตร
5. สาเหตุที่ต้องจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร
6. วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร
7. แผนภูมิแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของสหกรณ์

ความหมายของคำว่า “สหกรณ์” มาจากภาษาสันสกฤต “สห” แปลว่า ร่วมกัน “กรณ์” แปลว่า การกระทำ คำว่าสหกรณ์จึงแปลว่า การกระทำร่วมกัน หรือการร่วมมือกัน จะต้องประกอบด้วย ลักษณะเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้ (เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์. 2538 : 99)

1. สหกรณ์ คือ ธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่มีการประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับธุรกิจรูปแบบอื่นๆ โดยใช้ปัจจัย 4 คือ คน เงิน ทรัพยากร และการจัดการ
 2. เกิดจากการรวมคนและรวมทุนด้วยความสมัครใจ เพื่อร่วมกันช่วยแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม
 3. มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจที่แน่นอน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 4. มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล
 5. สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกัน
 6. มีกฎหมายสหกรณ์และข้อบังคับสหกรณ์แนวทางในการดำเนินธุรกิจ
- ความหมายของสหกรณ์ได้มีองค์กรและท่านผู้รู้ให้คำจำกัดความไว้ ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ (อ้าง อุดมไพจิตรกุล. 2527 : 1) ทรงให้ความหมายสหกรณ์ว่า “สหกรณ์” ว่า การกระทำด้วยกัน หมายถึง ผนึกกำลังผู้ทำงานเกี่ยวข้องกัน กระทำงานที่เกี่ยวข้องกันนั้นให้ปรักปรำกันทุกด้านและต้องกระทำนั้นด้วยความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ด้วยความเมตตาหวังดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกันด้วย จึงจะเป็นสหกรณ์แท้ ซึ่งมีแต่ความเจริญก้าวหน้า และอำนวยประโยชน์ที่พึงประสงค์แต่ฝ่ายเดียว

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาสหกรณ์แห่งประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความสหกรณ์ว่า สหกรณ์เป็นวิธีจัดการรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีบุคคลหลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่ากัน และโดยความมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อจะบำรุงตัวเองให้เกิดความเจริญในทางทรัพย์สิน (เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. 2538 : 6)

พระประกาศสหกรณ์ ให้ความหมายสหกรณ์ว่า สหกรณ์เป็นวิธีประกอบการทางเศรษฐกิจแบบหนึ่ง ที่ผู้อ่อนแอในทางเศรษฐกิจรวมแรง รวมใจ รวมปัญญา และรวมทุนกันจัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจตามหลักการช่วยเหลือตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการประหยัดเพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม (เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. 2538 : 6)

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติสหกรณ์. 2542 : 2) ให้ความหมายสหกรณ์ว่า หมายถึงคณะบุคคล ซึ่งรวมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

เฟย์ (Fay. 1948 : 5) สหกรณ์เป็นสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นในกลุ่มคนที่อ่อนแอ เพื่อความมุ่งหมายในการค้าร่วมกัน และดำเนินการด้วยความไม่เห็นแก่ตัว โดยมีข้อกำหนดว่าทุกคนพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก มีผลตอบแทนตามอัตราส่วนของการใช้ประโยชน์จากสมาคมของตน

คัลเวอร์ต (Calvert. 1933 : 14) สหกรณ์คือ องค์การแบบหนึ่งที่บุคคลรวมกันเข้าด้วยความสมัครใจในฐานะที่เป็นมนุษย์ โดยยึดหลักความเสมอภาค เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตนเอง

รอย (Roy. 1969 : 19) สหกรณ์คือ องค์การธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจ ดำเนินการในราคาต้นทุน (ไม่แสวงหากำไร) สมาชิกผู้ถือหุ้นต่างก็เป็นเจ้าของผู้ลงทุนและควบคุมกิจการมีส่วนในการเสี่ยงภัย และได้รับส่วนแบ่งกำไรตามส่วนธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์

ปราณี ศรีจันท์ (2542 : 10) กล่าวโดยสรุปสหกรณ์ หมายถึง

1. ธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่มีการประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น โดยใช้ปัจจัย 4 คือ คน เงิน ทรัพยากร และการจัดการ
2. เกิดขึ้นจากการรวมคน และรวมทุนด้วยความสมัครใจ เพื่อร่วมกันช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม
3. มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจที่แน่นอน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. มีกฎหมายสหกรณ์และข้อบังคับสหกรณ์เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ

พีระพงศ์ สารเสน (2544 : 25) กล่าวว่า สหกรณ์ หมายถึง องค์การปกครองตนเองของบรรดาบุคคลซึ่งรวมกลุ่มกันโดยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการอันจำเป็น และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมโดยการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย

ดังนั้น ความหมายของสหกรณ์พอสรุปได้ว่า สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากองค์การธุรกิจอื่น ที่เกิดจากการรวมคน และรวมทุนด้วยความสมัครใจ เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีได้หวังผลกำไรสูงสุด ที่จะมาแบ่งปันกันในหมู่สมาชิก แต่จะนำผลกำไรมาในรูปของการบริการที่ดีให้แก่สมาชิกตามความต้องการของสมาชิก

อุดมการณ์และหลักการสหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542 : 7) ได้ให้ความหมายอุดมการณ์สหกรณ์ คือ แนวคิดที่เชื่อว่า วิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกให้มีความอยู่ดี กินดี และมีสันติสุข โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

คู่มืออุดมการณ์หลักการและวิธีสหกรณ์(เทิม มิตรจิต.2545 : 16 ; อ้างอิงจาก คู่มืออุดมการณ์และวิธีการสหกรณ์. 2544 : 1) อธิบายความหมายคำว่า อุดมการณ์ แยกเป็น 3 ความหมาย ได้ดังนี้

1. อุดมการณ์ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายความว่า อุดมคติอันสูงส่ง ที่จูงใจมนุษย์ให้พยายามบรรลุถึง
2. อุดมการณ์เป็นความเชื่อประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะพิเศษ ดังนี้
 - ความเชื่อนั้น ได้รับการยอมรับร่วมกันจากกลุ่มชนในสังคม
 - ความเชื่อนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของกลุ่มคน
 - ความเชื่อนั้น จะต้องเป็นหลักการที่คนหันเข้ามาและอาศัย เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติและดำเนินชีวิตอย่างสม่ำเสมอ

ความเชื่อนั้น ต้องมีส่วนช่วยในการยึดเหนี่ยวคนในกลุ่มเข้าไว้ด้วยกัน หรือช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้คนนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการดำเนินกิจการต่างๆ ได้

นอกจากนี้ นักวิชาการกลุ่มหนึ่ง ได้อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของอุดมการณ์ หมายถึง ระบบความคิดที่มีแบบแผนก่อให้เกิดแรงดลใจให้กระทำ หรือจเว้นกระทำในอันที่จะให้ได้บรรลุถึงสภาพอันดีเลิศในขณะนั้น

3. อุดมการณ์ จากความหมายที่ได้กล่าวข้างต้น คำว่าอุดมการณ์ จึงมีความหมายที่แตกต่างกัน สำหรับอุดมการณ์นั้น จะใช้ในความหมายตามแนวทางของคำว่า อุดมการณ์ข้างต้น ซึ่งหมายถึง “แนวความคิดของระบบสหกรณ์ที่จะช่วยให้สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนอยู่ในภาวะที่ดีจนสามารถทำให้ประชาชนอยู่ดี กินดี มีสันติสุขได้ด้วยการประหยัด การช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” หรืออาจกล่าวได้ว่า มนุษย์จะอยู่ดีมีสันติสุขก็ด้วยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือตัวเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และด้วยการประหยัด

อุดมการณ์สหกรณ์อีกประการหนึ่ง คือ การประหยัด เพราะการประหยัดมีผลลัพธ์ อดออม ถนอมทรัพย์ ย่อมนำไปสู่ความมั่งคั่ง สหกรณ์มุ่งส่งเสริมการประหยัดเป็นสำคัญ

อนึ่ง สหกรณ์เป็นการรวมกันของบุคคลที่มีปัญหาทางภาวะเศรษฐกิจ เขาเหล่านั้นจะไม่มีทางแก้ไขปัญหาของเขาได้เลย หากเขายังพึ่งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย นั่นคือเส้นทางของอบายมุข ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญของสหกรณ์

ส่วนคนที่มีอุดมการณ์ก็คือ คนที่ยึดถือหรือศรัทธาเชื่อมั่นว่า วิธีการสหกรณ์เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้เขาอยู่ดี กินดี หรืออีกนัยหนึ่งเขาได้เอาวิธีการสหกรณ์เป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิต

หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ หมายถึง แนวดำเนินงานของสหกรณ์รูปแบบต่างๆ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป้าหมายที่สำคัญสำหรับสหกรณ์ คือ ต้องการให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้รับความยุติธรรมจากการแบ่งปันรายได้ และมีความเสมอภาคกัน โดยวิธีร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หลักสหกรณ์สากล ซึ่งองค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ หรือ International Cooperation Alliance มีชื่อย่อว่า ICA เป็นองค์การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างขบวนการสหกรณ์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก กำหนดหลักสหกรณ์สากลปัจจุบัน ที่ทุกประเทศสามารถนำไปใช้ได้หลักที่สหกรณ์สากลมี 6 ข้อ ดังนี้ (เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. 2538 : 41-44)

1. การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
2. การควบคุมตามหลักประชาธิปไตย
3. จำกัดดอกเบี้ยที่ให้แก่ทุนเรือนหุ้น
4. จัดสรรรายได้สุทธิต่อสมาชิกเป็นธรรม
5. การศึกษาทางสหกรณ์
6. หลักว่าด้วยการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง

หลักสหกรณ์การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ องค์การ ICA ได้บัญญัติไว้ ดังนี้ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ และเปิดโอกาสให้ทุกคนที่ต้องการใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก สมัครเป็นสมาชิกได้ การเป็นสมาชิกของสหกรณ์จะไม่มีข้อจำกัดทางสังคม การเมือง เชื้อชาติ หรือศาสนา

หลักสหกรณ์การควบคุมตามหลักประชาธิปไตย องค์การ ICA ได้กำหนด ดังนี้ สหกรณ์เป็นธุรกิจแบบประชาธิปไตย กิจการของสหกรณ์ควรดำเนินการโดยบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งตามวิธีการที่สมาชิกต้องการ สมาชิกชั้นปฐมควรมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน และมีส่วนในการตัดสินใจที่มีผลต่อสหกรณ์เท่ากัน ในสหกรณ์อื่นนอกจากสหกรณ์ชั้นปฐม การบริหารงานควรเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

หลักสหกรณ์จำกัดดอกเบี้ยที่ให้แก่ทุนเรือนหุ้น องค์การ ICA ได้กำหนด ดังนี้ ทุนเรือนหุ้นควรได้รับอัตราดอกเบี้ยในอัตราจำกัดถ้ามีกำไร ผลกำไรที่ได้จากธุรกิจของสหกรณ์จะต้องจัดสรรให้

เกิดความยุติธรรมในหมู่ผู้ถือหุ้น เนื่องจากสมาชิกเป็นผู้เสียสละเงินทุนเพื่อซื้อหุ้นจากสหกรณ์ และให้สหกรณ์เป็นผู้บริหารเงินทุน สมาชิกจึงควรได้รับผลตอบแทนจากเงินทุนที่เสียสละให้สหกรณ์ ผลตอบแทนที่ได้คืออัตราดอกเบี้ยหุ้นเรือนหุ้น

หลักสหกรณ์จัดสรรรายได้สุทธิอย่างเป็นธรรม องค์การ ICA ได้กำหนด ดังนี้ ผลทางเศรษฐกิจ (ส่วนที่เกินหรือกำไร) ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ (ถ้ามี) จะต้องเป็นของสมาชิก การจัดสรรส่วนเกินหรือกำไรจะต้องเป็นธรรมในหมู่ของสมาชิก และจะต้องกระทำโดยมติในที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกการจัดสรรส่วนเกินหรือกำไร

หลักสหกรณ์การศึกษาทางสหกรณ์ องค์การ ICA ได้กำหนดดังนี้ สหกรณ์ทุกสหกรณ์ ควรจัดให้มีการศึกษาแก่สมาชิก พนักงานสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และประชาชนทั่วไปในหลักและวิธีการสหกรณ์ รวมทั้งความรู้ด้านเศรษฐกิจและประชาธิปไตย

หลักสหกรณ์ว่าด้วยการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง องค์การ ICA ได้กำหนด ดังนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกและชุมชนอย่างดีที่สุด สหกรณ์ทั้งปวงควรร่วมมือกันอย่างจริงจังกับสหกรณ์อื่นๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ

จะเห็นว่าหลักการสหกรณ์นั้น เป็นเรื่องของสมาชิกที่จะดำเนินการกิจกรรมร่วมกัน อันเนื่องมาจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Human Needs)

โนลส์ (สวัญ วัฒนวงศ์. 2547 : 174 – 175 ; อ้างอิงจาก Knowles. 1970) ได้กล่าวว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้มีการรวมกลุ่มทางสังคม เป็นชุมชน และสถาบันต่างๆ ทำให้มนุษย์สามารถแสวงหาสุขภาพ และความสนใจจากสมาชิกภายในกลุ่มได้ด้วย ซึ่งความต้องการขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ
2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม
3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย
4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ
5. ความต้องการทางด้านจิตใจและอารมณ์
6. ความต้องการได้รับการยอมรับ

ความต้องการขั้นพื้นฐานนี้ มีส่วนช่วยทำให้เกิดความมั่นคงแก่มนุษย์ ถ้าอาศัยหลักการให้การศึกษา การฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การเมือง ทำให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจ การดำเนินงานด้านต่างๆ ก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จะเห็นว่า หลักสหกรณ์ที่ดี ควรยึดมั่นในอุดมการณ์ของสหกรณ์ คือ มีการรับสมาชิกผู้มีความสมัครใจและภักดีต่อสหกรณ์เข้าเป็นสมาชิกโดยไม่มีการกีดกันหรือขัดขวาง เพื่อประโยชน์ของการดำเนินงานสหกรณ์ สมาชิกทุกคนมีสิทธิเท่ากัน มีความเสมอภาคในการลงคะแนนเสียง และควบคุมการดำเนินงานสหกรณ์ สหกรณ์ได้เน้นบทบาทของบุคคลมากกว่าบทบาทของทุน หรือจำนวนหุ้นของสมาชิก มีการจำกัดดอกเบี้ยเงินทุนของสมาชิก และส่งเสริมให้สมาชิกมีบทบาทที่จะดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์มากขึ้น โดยมีการจ่ายผลตอบแทนที่ได้จากการดำเนินงานร่วมกับสหกรณ์

จ่ายเงินให้สมาชิกตามส่วนที่สมาชิกแต่ละคนดำเนินธุรกิจซื้อขายกับสหกรณ์ นอกจากนี้สหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการศึกษาอบรมผู้ดำเนินงานสหกรณ์ ให้มีความรอบรู้วิทยาการ หรือเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในธุรกิจ เพื่อให้สหกรณ์มีความเจริญ และอยู่ในระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน ได้เป็นอย่างดี (เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและดำเนินการสหกรณ์. 2539 : 10)

การดำเนินการสหกรณ์

การดำเนินการสหกรณ์ หรือการจัดการสหกรณ์มีผู้ดำเนินงาน คือสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการ ซึ่งสมาชิก คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ จำเป็นต้องทำงานของตนอย่างสุดความสามารถและมีการประสานงานเป็นอย่างดี เพราะความรับผิดชอบพื้นฐานของสหกรณ์ คือ การปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะในการตัดสินใจ โดยทั้ง 3 ฝ่าย สามารถทำงานกันเป็นคณะได้อย่างดี เพื่อบรรลุเป้าหมายของสหกรณ์ ดังนี้ (เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและดำเนินการสหกรณ์. 2539 : 18 - 20)

1. บทบาทของสมาชิก

สมาชิกมีบทบาทในการจัดการสหกรณ์ สมาชิกคือประชาชนผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์ ใช้บริการสหกรณ์ และควบคุมดูแลสหกรณ์ให้ดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการเริ่มจากสมาชิก สมาชิกเป็นฝ่ายกำหนดนโยบายทั่วไป สมาชิกใช้อำนาจสูงสุดที่ประชุมใหญ่ ทำการเลือกตั้งและมอบหมายอำนาจให้คณะกรรมการดำเนินงานทำหน้าที่บริหารนโยบายดังกล่าว สรุปเป็นข้อๆ ได้ ดังนี้

- 1.1 คัดเลือกบุคคล (สมาชิกด้วยกัน) ที่มีความสามารถเป็นผู้แทนสมาชิกหรือคณะกรรมการดำเนินงาน
 - 1.2 ตามข้อบังคับของสหกรณ์ตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
 - 1.3 ถอดถอนคณะกรรมการที่ไม่มีความสามารถ
 - 1.4 รับรองและแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์
 - 1.5 ให้ความรับผิดชอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงิน
 - 1.6 มีความภาคภูมิใจและสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ และกระตือรือร้นในการรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกและส่วนรวม โดยการเข้าประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ข้อคิดเห็น เสนอทักษะและความต้องการของสมาชิกให้คณะกรรมการดำเนินการทราบ เพื่อจะได้ช่วยในการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ได้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น
 - 1.7 หลีกเลี่ยงการแทรกแซงหน้าที่การบริหารของพนักงานและปล่อยให้ผู้จัดการมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ และวินิจฉัยผ่านคณะกรรมการดำเนินการ
 - 1.8 สนับสนุนนโยบายการจ่ายค่าจ้างให้เพียงพอต่อพนักงานและผู้จัดการสหกรณ์
- ### 2. บทบาทของคณะกรรมการดำเนินงาน

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์รับมอบหมายการปฏิบัติตามนโยบายทั่วไป ที่สมาชิกการประชุมใหญ่ออกกฎข้อบังคับ และทำหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการจัดจ้างและกำกับแนะนำผู้จัดการและพนักงานระดับสูง หน้าที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

กำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญและวางแผนควบคุมกิจกรรมและธุรกิจสหกรณ์

กำหนดนโยบายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

แต่งตั้งกำกับแนะนำกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่และผลตอบแทน

อนุมัติการตกลงธุรกิจเมื่อทำสัญญากับผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ค้าส่ง เลือกธนาคารที่ฝากเงินหรือกู้เงินเพื่อความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.5 จัดให้มีระบบบัญชีให้สมบูรณ์ มีการตรวจตราควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

2.6 เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อจำเป็นหรือตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อสำรวจปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์

2.7 เป็นตัวแทนสมาชิก จัดการเสนอข้อมูลข่าวสาร การติดต่อ การเพิ่มบริการและวางแผนระยะยาวเพื่อสนองความต้องการของสมาชิก

3. บทบาทของผู้จัดการและพนักงานระดับสูง

ผู้จัดการและพนักงานระดับสูงมีหน้าที่บริหารนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานสหกรณ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจการประจำวันทุกด้าน หน้าที่สำคัญของผู้จัดการคือ

3.1 รับใช้สหกรณ์ตามนโยบายของคณะกรรมการ ตระหนักในวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งจะบริการสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกระจายข่าวสารประชาสัมพันธ์

3.2 เป็นผู้บังคับบัญชาการใช้ทรัพยากรของสหกรณ์ คือ คน เงิน (ทุนและสินเชื่อ) เครื่องจักรและวัสดุอื่นๆ ผู้จัดการต้องมีการจัดการตามหลักธุรกิจที่ดี วางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จัดองค์กรให้ทำงานคล่องตัว การอำนวยความสะดวก การเป็นผู้นำ ความสามารถในการมอบหมายงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ประสานและควบคุมการปฏิบัติงานได้อย่างผลดี

3.3 สามารถจัดการด้านการเงิน ด้านบุคคล ทรัพย์สิน ด้านสมาชิก และด้านการประชาสัมพันธ์

3.4 สร้างความไว้วางใจ เข้าใจในหมู่สมาชิกและมีความซื่อสัตย์

3.5 ฝึกอบรม กำกับแนะนำ พัฒนาบุคลากรและพนักงานสหกรณ์

3.6 จัดการคัดเลือกพนักงานที่มีความสามารถ เข้มแข็ง ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นผู้ให้บริการที่ดีต่อสมาชิก

ผู้จัดการเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานสหกรณ์มาก เพราะผู้จัดการเป็นผู้ที่ปฏิบัติการกิจประจำวันบริหารการใช้ทรัพยากรต่างๆ ของสหกรณ์ ผู้จัดการที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต เข้าใจหลักการสหกรณ์และหลักการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างดี ปรับตัวเข้ากับสภาวะการณ์เศรษฐกิจต่างๆ ไปได้ดี สามารถสร้างความสัมพันธ์และต้องมีความรู้ด้านบัญชี การเงินอย่างดีด้วย

ความหมายของสหกรณ์การเกษตร

ความหมายของสหกรณ์การเกษตร นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายสหกรณ์การเกษตรไว้ ดังนี้

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542 : แผ่นพับ) ให้ความหมายสหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

อำนาจ วีระวนิช (2527 : 17) ให้ความหมายสหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์รูปแบบต่างๆ ที่มีจุดมุ่งหมายดำเนินกิจกรรม เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในฐานะผู้ผลิต สหกรณ์รูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์การตลาด สหกรณ์ซื้อวัสดุการเกษตร สหกรณ์เครดิต สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประกันภัย และในรูปอื่นๆ อีกมาก ที่ตั้งขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในฐานะผู้ผลิตแล้ว ต่างถือว่าเป็นสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น และในทำนองเดียวกัน สหกรณ์การเกษตรอาจมีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอย่างเดี่ยวหรือเอกประสงค์ (Single – Purpose) หรือหลายอย่างหรือเอกประสงค์ (Multi - Purpose) ก็ได้

ปราณี สว่างวัฒน์ (2536 : 2) กล่าวว่าความหมายสหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้บริการต่างๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การจัดหาวัสดุการเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกรวมมาจัดจำหน่าย หรือแปรรูปออกจำหน่าย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร และอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่นๆ แก่สมาชิก

เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ (2538 : 48) ให้ความหมายสหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่เกษตรกรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในด้านเงินทุนการผลิต การจำหน่ายและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรสมาชิกให้ดีกว่าเดิม ดังนั้น สหกรณ์การเกษตรจึงมีหน้าที่ในการส่งเสริมการผลิตเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก อันหมายถึง การดำเนินงานของสหกรณ์ในหลายๆ ด้าน อาทิ การให้สินเชื่อเกษตร การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้า เครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก ตลอดจนการรวบรวมผลิตผลของสมาชิกออกจำหน่ายหรือแปรรูปการส่งเสริมการเกษตรและติดตั้งเครื่องสูบน้ำ จัดระบบการส่งน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิกยิ่งขึ้น

จากความหมายสหกรณ์การเกษตรที่กล่าวไว้สามารถสรุปความหมาย สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ประเภทที่กลุ่มคนผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อการ

ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกันด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ตั้งแต่การรวมกันจัดหาปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย แรงงาน ที่ดิน เงินทุน และวัสดุอุปกรณ์การเกษตร รวมกันแนะนำส่งเสริมการผลิต รวมกันแปรรูป รวมกันจัดจำหน่ายผลผลิต รวมกันจัดหาสินค้าอุปโภค บริโภค และรวมกันออมเงิน และจัดสวัสดิการอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทางการเกษตร

สาเหตุที่ต้องจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร

ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร เกษตรกรมักประสบปัญหาต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. ขาดแคลนเงินทุน เงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพมีไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมจากพ่อค้าหรือนายทุนในท้องถิ่น
2. ขาดแคลนที่ดินทำกิน เกษตรกรบางรายมีที่ดินทำกินน้อย บางรายไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินผู้อื่นทำกิน โดยเสียค่าเช่าแพงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากการเช่า
3. ปัญหาในเรื่องการผลิต เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมัยใหม่ที่ต้องการ เช่น การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ทำให้ผลผลิตที่ได้รับต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน นอกจากนั้นผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพและไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด
4. ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น เช่นระบบชลประทาน
5. ปัญหาการตลาด เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด และมีความจำเป็นต้องจำหน่ายผลผลิตตามฤดูกาล เนื่องจากไม่มีที่เก็บรักษาผลผลิต จึงถูกกดราคาจากพ่อค้าเป็นเหตุให้ไม่มีรายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว
6. ปัญหาทางเศรษฐกิจข้างต้น มีผลกระทบต่อสังคมในชุมชน ทำให้คุณภาพชีวิตและฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่าคนประกอบอาชีพอื่น ขาดการศึกษา การอนามัย และขาดความปลอดภัยในทรัพย์สิน (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2547 : แผ่นพับ)

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร โดยทั่วไปเพื่อส่งเสริมสนับสนุนอาชีพทางการเกษตรของสมาชิกและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสมาชิก ซึ่งแตกต่างกับธุรกิจทั่วไปที่มุ่งหวังผลกำไร ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรไม่ได้มุ่งหวังผลกำไร นอกจากนั้นสหกรณ์การเกษตรให้สมาชิกทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งคณะกรรมการเข้ามาบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์แทนสมาชิก และการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรอยู่บนพื้นฐานการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของสมาชิกและส่งเสริมความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น ตั้งแต่การหาปัจจัยการผลิต การส่งเสริมแนะนำการผลิต จนถึงการตลาดของสมาชิกและการทำธุรกิจอื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ธุรกิจด้านการเงิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ธุรกิจด้านสินเชื่อ และธุรกิจด้านการรับ เงินฝาก มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ธุรกิจด้านสินเชื่อ เป็นธุรกิจด้านการให้กู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการเกษตรของสมาชิก ในด้านการสนับสนุนและแก้ไขปัญหาการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกมี 2 ประเภท คือ

1.1.1 เงินกู้ระยะสั้น เป็นเงินกู้ที่ให้กับสมาชิก เพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำเนินการเกษตรสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ระยะเวลาชำระคืน ประมาณ 12 -18 เดือน

1.1.2 เงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงินกู้เพื่อการลงทุนทางการเกษตรใช้ประโยชน์ มากกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ระยะเวลาชำระคืน ประมาณ 3- 5 ปี

การให้เงินกู้แก่สมาชิก ต้องให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจการตลาด และธุรกิจการซื้อ สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้ให้สมาชิกเป็นเงินสดหรือสิ่งของที่จำเป็นแทนตัวเงิน หรือจ่าย ทั้งเงินสดและสิ่งของ เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกของสมาชิก ทั้งนี้สหกรณ์การเกษตรจะคิดอัตรา ดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตรายุติธรรม และมีเงินเฉลี่ยคืนดอกเบี้ยให้เมื่อสหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจมีกำไร ตามที่ประชุมจะพิจารณาอนุมัติ

1.2 ธุรกิจรับเงินฝาก สหกรณ์การเกษตรจะรับเงินฝากจากสมาชิกในรูปของเงิน ฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินฝากรูปแบบอื่นเช่นเดียวกับสถาบันการเงินทั่วไป

2. ธุรกิจการซื้อ เป็นการจัดหาสิ่งของมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าซื้อตามท้องตลาด และเมื่อสหกรณ์มีกำไรจากการหาสินค้ามาจำหน่ายก็เฉลี่ยคืนให้กับสมาชิกอย่างเป็นธรรม

3. ธุรกิจการตลาด เป็นธุรกิจการขาย หรือการรวบรวมผลผลิตผล ไปจัดการขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก มีรายละเอียดคือ

3.1 การรวบรวม สหกรณ์จะรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนในการขายสินค้าให้สมาชิกแต่ละคน

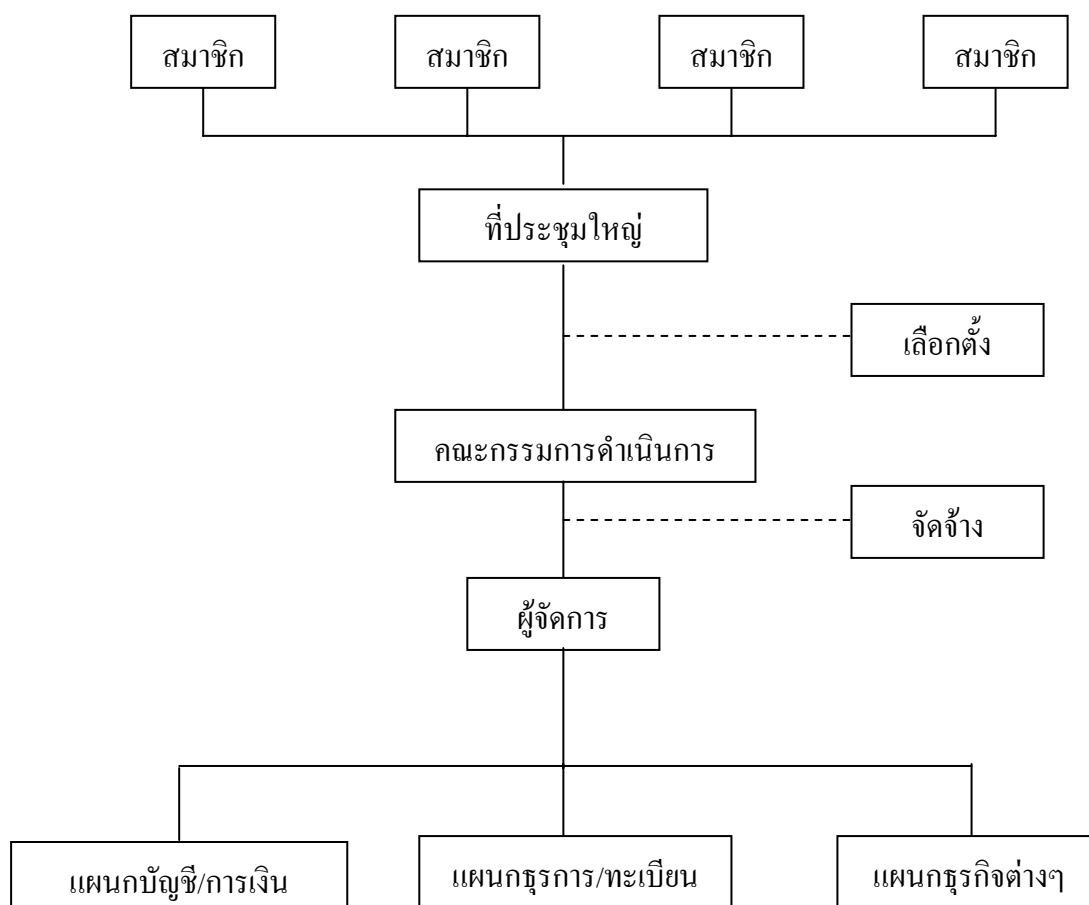
3.2 การขาย สหกรณ์การเกษตร จะจัดหาตลาดเพื่อขายสินค้าให้กับสมาชิกทั้งตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ สหกรณ์จะขายเองหรือทำสัญญากับหน่วยงานต่างๆ ทั้งของภาครัฐและของเอกชน

3.3 การแปรรูปเพื่อประโยชน์ในการขายผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ราคาดี สหกรณ์อาจมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรก่อน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้น เป็นการช่วยให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

4. ธุรกิจบริการและการปรับปรุงบำรุงที่ดิน

5. การให้การศึกษาอบรม การให้การศึกษาอบรมไม่ได้เป็นธุรกิจของสหกรณ์ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดของสหกรณ์ เพราะการให้การศึกษาอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่บุคคลในสหกรณ์ ตั้งแต่สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของผู้เกี่ยวข้องนั้นๆ ทราบถึงอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนตามหลัก วิธีการของสหกรณ์ วิธีการบริหารจัดการ การดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะช่วยในการดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาคนในสหกรณ์และบำรุงรักษาคนที่ดีมีคุณภาพในสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จ (เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์. 2546 : 41 - 45)

แผนภูมิแสดงโครงสร้างการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2547 : แผ่นพับ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกรณ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องต่อการวิจัยครั้งนี้ คือ

วาสนา สุนทรวดี (รัชนี้ จัตรวชิระวงศ์. 2547: 20 ; อ้างอิงจาก วาสนา สุนทรวดี. 2534 : 100 - 107) ได้ทำการวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด ปัญหาและความต้องการทางด้านการเงินของสมาชิก ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆ ของสมาชิก ปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อที่จะได้ทราบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจสำหรับผู้ที่มีความเดือดร้อนได้หรือไม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ดี มีอัตราส่วน

ต่างๆ เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด มีทรัพย์สิน ทุนดำเนินงาน รายได้และกำไรเพิ่มขึ้นทุกปี สหกรณ์สามารถให้การตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้อย่างทั่วถึง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักของสหกรณ์ในเรื่องของการออมทรัพย์ และวัตถุประสงค์รองคือ การให้กู้ยืม ในด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ การหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ การศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกพบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ด้านความภักดีที่มีต่อสหกรณ์ ด้านความศรัทธา การให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ และทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์มีความแตกต่างกัน

เอื้อน หุ่นเที่ยง (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์นิคมเชิงคำ จำกัด พบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์นิคมเชิงคำ จำกัด ระดับมาก การดำเนินงานแต่ละเรื่อง สมาชิกระบุว่ามีความพึงพอใจเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ธุรกิจรวมตัวกันขาย (ข้าว) 2) การคัดเลือกสมาชิกสหกรณ์ 3) ธุรกิจการรับฝากเงิน 4) ธุรกิจรวมกันซื้อ 5) ธุรกิจสินเชื่อ 6) การส่งเสริมอาชีพและการศึกษาอบรมยังพบอีกว่า กิจกรรมสหกรณ์นิคมเชิงคำ จำกัด สมาชิกระบุว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ความพึงพอใจที่สหกรณ์รับซื้อข้าวสูงกว่าท้องตลาดในราคาภิโกลรัมละ 0.10 บาท 2) ความพึงพอใจการบริการขนส่งสินค้าเครื่องบริโภคอุปโภคและวัสดุการเกษตร 3) ความพึงพอใจกรณีที่ราษฎรครอบครองที่ดินอยู่ก่อนการจัดตั้งสหกรณ์นิคม และจะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์นิคม จึงจะได้เอกสารสิทธิ์ที่ดิน 4) ความพึงพอใจวิธีการที่สหกรณ์ชั่งน้ำหนักข้าวด้วยเครื่องชั่งขนาดมาตรฐานแทนการตวงด้วยถังตามลำดับ สำหรับกิจกรรมอื่นๆ นั้น สมาชิกระบุว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ปัญหาอุปสรรคของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์นิคมเชิงคำ จำกัด ระดับน้อย

สุวัฒนา ใบเจริญ (2540 : 80 – 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น (ภาคคำ) ผลการวิจัยพบว่า

1. การให้บริการในด้านพนักงานและการต้อนรับ ด้านความสะดวกที่ได้รับ ด้านข้อมูลที่ได้จากการให้บริการและด้านระยะเวลาในการดำเนินนั้น ลูกค้ามีความพึงพอใจมาก ส่วนด้านสถานที่ประกอบการ ลูกค้ามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องของทำเลที่ตั้งการจัดตกแต่งสถานที่ ความกว้างขวางและเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จัดไว้ให้ลูกค้าขณะรอรับบริการนั้นมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2. ลูกค้าที่มีอายุต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

กันตพัฒน์ เอี่ยมฝั่ง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบริการและสวัสดิการให้กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ : ศึกษากรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ สมาชิกไม่เข้าใจอุดมการณ์ที่แท้จริง สมาชิกมีเพียง ร้อยละ 0.8 ที่รู้และใช้บริการเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ ซึ่งมีดอกเบี้ยสูงกว่าออมทรัพย์ธรรมดา สมาชิกเกือบทั้งหมดไม่เคยเข้าร่วมการประชุมสามัญประจำปีเพราะติดภาระหน้าที่ นอกจากนี้สมาชิกร้อยละ 68 ไม่เคย

ได้รับสวัสดิการจากสหกรณ์เลย และมีบางส่วนต้องกู้เงินนอกระบบมาใช้ ในส่วนของสหกรณ์ ยังมีปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการให้บริการแก่สมาชิกเพราะเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอ สมาชิกมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ต้องการให้สหกรณ์เพิ่มทุนการศึกษา ทุนสาธารณประโยชน์ การปรับปรุงบริการเงินกู้ ฉุกเฉินอยู่ในเงื่อนไขที่สมาชิกปฏิบัติได้

วรรณศิริ อยู่สุข (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้านครหลวง จำกัด ตามเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ พบว่า ฐานะการเงินและทุนดำเนินงานของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในด้านความสามารถในการบริหารและการจัดการผลตอบแทนลดลง ด้านความรู้ ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบสำหรับสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการต่างมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเป็นอย่างดี สหกรณ์ได้รับการสนับสนุนในกิจการมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น ทั้งด้านเงินฝาก และเงินกู้ นอกจากนี้ สหกรณ์ได้จัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของสมาชิกครอบครัวและชุมชนทุกปี กล่าวโดยรวม สหกรณ์ได้รับผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานร้อยละ 79.50

สุรชาติพย์ แสงเดือนฉาย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผลรวมความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการของสหกรณ์และผลรวมของความพึงพอใจในการบริการของสหกรณ์ อยู่ในระดับดี และผลรวมของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง คุณสมบัตินิสัยส่วนบุคคลของสมาชิก ทางด้านสถานภาพและระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกัน จะเป็นผลให้มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกัน ความพึงพอใจในการบริการของสหกรณ์ กับความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ เป็นความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทิม มิตรจิต (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด พบว่า สมาชิกที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน จำนวนเงินหุ้นต่างกัน และอายุการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปฏุล เปรมปรีดิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก รายได้ต่อเดือนและ

จำนวนหุ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกต่างกัน รายได้ต่อเดือนต่างกัน และจำนวนหุ่นต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พิเศษ เขียวอินทร์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรหม จำกัด ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรหม จำกัด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรหม จำกัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรหม จำกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และอายุที่เป็นสมาชิกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน วัดนาพรหม จำกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คณิง คลังสิน (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเพชรบุรี จำกัด ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเพชรบุรี จำกัด โดยรวมและรายด้านเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสมาชิกที่มีระดับชั้นยศ มีรายได้ต่อเดือน มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก และมีจำนวนหุ่นต่างกัน พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเพชรบุรี จำกัด โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเพชรบุรี จำกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และด้านการบริการสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

เสกสรร แก้วแดง (สมชาย รักเสนาะ. 2545 : บทคัดย่อ ; อ้างอิงจาก เสกสรร แก้วแดง. 2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการของสหกรณ์ออมทรัพย์ในมหาวิทยาลัย : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบประเภทและความแตกต่างในการจัดสวัสดิการ ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการจัดสวัสดิการ ทิศทางในอนาคตทั้งสองภาค และสหกรณ์ทั่วไป ผลการวิจัยรูปแบบการจัดสวัสดิการที่ไม่แตกต่างกันคือ มีรูปแบบสวัสดิการแบบเป็นตัวแทนและรูปแบบการจัดสวัสดิการแบบให้เปล่า ปัญหาการจัดสวัสดิการในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอกชนจะมีความรุนแรงสูงมากจากการไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้บริหาร ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดสวัสดิการทั้งสองภาคคือ การมีผู้นำสหกรณ์ที่มีความเข้าใจเห็นความสำคัญและประโยชน์ในเรื่องของสวัสดิการสำหรับทิศทางในอนาคตของการจัดสวัสดิการทั้งสองภาคต้องเพิ่มสวัสดิการให้มากขึ้น

สุนทร แซ่เตียว(2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประจำบวรศิริจันทร์ จำกัด ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประจำบวรศิริจันทร์ จำกัด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประจำบวรศิริจันทร์

จำกัด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสมาชิก ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก รายได้ต่อเดือน และจำนวนหุ้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประจวบคีรีขันธ์ จำกัด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมชาย รักเสนาะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเพชรบุรีจำกัด ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานที่ปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการ ด้านการจัดสวัสดิการและบุคลากร โดยรวมและรายด้านว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและสมาชิกที่มีระดับชั้นยศมีอัตราเงินเดือน มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก และมีขนาดครอบครัวที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเพชรบุรี จำกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชณี ฉัตรวิชระวงษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่สมาชิกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือด้านการบริการและด้านบุคลากร ส่วนด้านสวัสดิการด้านอาคารสถานที่ และด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด พบว่า สมาชิกที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน และอายุการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจ ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ครูเพชรบุรี จำกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมาชิกที่มีการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด เฉพาะด้านสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมาชิกที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด มากกว่า สมาชิกที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ลาวัล จรรยากรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรม่วงสามสิบ จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สหกรณ์การเกษตรม่วงสามสิบ จำกัด ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง ส่วนความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรม่วงสามสิบ จำกัด พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสหกรณ์ในภาพรวมและในด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง และในด้านการรวบรวมผลผลิต การให้เงินกู้ และด้านการรับฝากเงินมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกที่มีเพศและระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกันพบว่า สมาชิกที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน แต่สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 11-15 ปี มีความคิดเห็นในด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมากกว่าสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1-5 ปีและ6-10 ปี และสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 11-

15 ปี มีความคิดเห็นในด้านรับฝากเงินมากกว่าสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

วรรณวิษา ศรีสมุทร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการให้บริการของสำนักงานสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิจำกัด อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้สำรวจสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิจำกัด ตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โดยผู้ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมีอายุมากกว่า 31–40 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก รายได้ต่อเดือนจากการประกอบอาชีพต่ำกว่า 4,000 บาท สถานภาพส่วนใหญ่จดทะเบียนสมรสกัน วันที่เข้าเป็นสมาชิกจนถึงปัจจุบัน มีสมาชิกเข้าใหม่มากกว่าสมาชิกที่มีอยู่เดิม สำหรับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการให้บริการ ในด้านตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านบริการต่างๆ ที่มีไว้ให้บริการสมาชิกนั้น อยู่ในระดับที่ดีมาก ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมนั้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริการในด้านต่าง ๆ ของสำนักงานสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิจำกัด มีการบริหารที่ดีให้แก่สมาชิก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2,145 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 333 คน ได้จากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี; และคณะ. 2537 : 106) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในแต่ละกลุ่มตำบล กลุ่มตำบลละ 15% ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำบล

ชื่อตำบล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ตำบลที่ 1	296	46
ตำบลที่ 2	121	19
ตำบลที่ 3	161	25
ตำบลที่ 4	237	37
ตำบลที่ 5	229	36
ตำบลที่ 6	131	20

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อตำบล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ตำบลที่ 7	176	27
ตำบลที่ 8	137	21
ตำบลที่ 9	23	4
ตำบลที่ 10	228	36
ตำบลที่ 11	201	31
ตำบลที่ 12	15	2
ตำบลที่ 13	190	29
รวม	2,145	333

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเรื่อง เพศ อายุ ภูมิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการและด้านอาคารสถานที่ ลักษณะของเครื่องมือเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับปัญหาดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อย

คะแนน 3 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามาก

คะแนน 5 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามากที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำถาม แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์สมาชิก และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ในด้านการบริการ จำนวน 12 ข้อ ด้านบุคลากร จำนวน 19 ข้อ ด้านสวัสดิการจำนวน 10 ข้อ และด้านอาคารสถานที่ จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งหมด 53 ข้อ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. นำแบบสอบถามที่มีการตรวจสอบ แก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ นายเทิม มิตรจิต นายพรศักดิ์ พิชรพจนารักษ์ และนางรัชณี จันทรวิระวงษ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงพินิจ มหาค่า IOC ดัชนีความสอดคล้อง แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป จำนวน 52 ข้อ ได้ด้านการบริการ จำนวน 11 ข้อ ด้านบุคลากร จำนวน 19 ข้อ ด้านสวัสดิการ จำนวน 10 ข้อ และด้านอาคารสถานที่ จำนวน 12 ข้อ

3. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปทดสอบถาม (Try Out)

4. แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบถาม (Try Out) กับสมาชิกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และมีข้อคำถามที่มีค่าน้อยกว่า 0.2 จำนวน 2 ข้อ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วได้ข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ คือด้านการบริการ จำนวน 9 ข้อ ด้านบุคลากร จำนวน 19 ข้อ ด้านสวัสดิการจำนวน 10 ข้อ และด้านอาคารสถานที่ จำนวน 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบแล้วนำมาจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตขอความร่วมมือประธานคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน โดยผู้วิจัยได้ไปพบกับประธานกลุ่มย่อยด้วยตนเอง เพื่อนำแบบสอบถามส่งให้ประธานกลุ่มย่อยได้แจกจ่ายให้สมาชิกในกลุ่มย่อยของตน โดยให้เวลาในการพิจารณาตอบแบบสอบถามประมาณ 3 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 1 - 20 สิงหาคม 2549 และเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาครบแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมาแจกแจงหาความถี่ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี แล้วเปลี่ยนค่าความถี่ให้เป็นร้อยละ
2. วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้การทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี เชฟเฟ (Scheffe's)
4. นำข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดแบบมีโครงสร้างมาจัดกลุ่มคำตอบ และแจกแจงความถี่ตามจำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถาม IOC (Item-Operational Definition Congruence Index) ใช้ค่าตั้งแต่ .50

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach – Coefficient – Alpha)

$$r_{tt} \text{ หรือ } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} หรือ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด (แบบสอบถาม)
K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองค่า กรณีที่มีค่าความทดสอบที่อิสระกัน โดยใช้ (t-test for Independent)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Anova)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
	MS_A	แทน	ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

3.3 เปรียบเทียบในกรณีพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบรายคู่ ของ เชฟเฟ (Scheffe's)

$$S.D. = \sqrt{(k-1)F(\infty; df_1, df_2)} \sqrt{MS_w \left[\sum_{(j=1)}^k \frac{(C_j)^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าวิกฤตของ Scheffe
	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ
	$F(\infty; df_1, df_2)$	แทน	ค่า F ในตารางแจกแจงค่า F ที่มีค่า .05 หรือ .01 และ df_1 คือ ค่า df_b , df_2 คือ ค่า df_w หรือ df_E
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	C_j	แทน	สัมประสิทธิ์ Contrast ซึ่งมีค่าเป็น 1,-1,1,-1.....
	n_j	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	200	60.10
- หญิง	133	39.90
รวม	333	100.00
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 40 ปี	180	54.10
- 40 – 60 ปี	153	45.90
รวม	333	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
- ประถมศึกษา	208	62.50
- มัธยมศึกษา	64	19.20
- อนุปริญญาขึ้นไป	61	18.30
รวม	333	100.00
4. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		
- น้อยกว่า 5 ปี	128	38.50
- 5 – 10 ปี	143	42.90
- มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	62	18.60
รวม	333	100.00
5. จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี		
- 1 – 5 ครั้ง	261	78.40
- 5 ครั้งขึ้นไป	72	21.60
รวม	333	100.00

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 333 คน

จำแนกตามเพศ ส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 60.10 และเป็นเพศหญิง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90

จำแนกตามอายุ มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 และมีอายุ 40 – 60 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90

จำแนกตามวุฒิการศึกษา จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 และระดับอนุปริญญาขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30

จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก ระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60

จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี 1 – 5 ครั้ง จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 78.40 และ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี ดังแสดงในตาราง 3 - 7

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
ด้านการบริการ	2.55	0.73	ปานกลาง
ด้านบุคลากร	2.37	0.70	น้อย
ด้านสวัสดิการ	2.68	0.81	ปานกลาง
ด้านอาคารสถานที่	2.50	0.83	ปานกลาง
รวม	2.53	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสวัสดิการ ($\bar{X}=2.68$) ด้านการบริการ ($\bar{X}=2.55$) และด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}=2.50$) ส่วนด้านบุคลากรมีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านการบริการ โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาด้านการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. การจัดอบรมสมาชิกไม่เพียงพอ	2.73	0.85	ปานกลาง
2. การจัดทำเอกสารทางการเงินยุ่งยาก ลำบาก	2.51	0.91	ปานกลาง
3. การเปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับการเงินของ สมาชิกลำบาก	2.54	1.00	ปานกลาง
4. ความไม่ถูกต้องในการรับจ่าย – เงิน	2.39	1.02	น้อย
5. การให้บริการไม่เสมอภาค	2.50	1.02	ปานกลาง
6. ขั้นตอนการกู้เงินใช้เวลานาน	2.66	0.96	ปานกลาง
7. เงินกู้ในการลงทุนอาชีพการเกษตรให้กู้วงเงิน ต่ำกว่าความต้องการของสมาชิก	2.75	0.96	ปานกลาง
8. ขั้นตอนการรับฝาก – ถอนเงินใช้เวลานาน	2.47	0.98	น้อย
9. ความไม่เหมาะสมในการจำดับก่อน – หลังใน การรับฝากเงิน – ถอนเงิน	2.45	0.88	น้อย
รวม	2.55	0.73	ปานกลาง

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาด้านการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ เรียงตาม 3 ลำดับแรก คือ เงินกู้ในการลงทุนอาชีพการเกษตรให้กู้วงเงินต่ำกว่าความต้องการของสมาชิก ($\bar{X}=2.75$) การจัดอบรมสมาชิกไม่เพียงพอ ($\bar{X}=2.73$) และขั้นตอนการกู้เงินใช้เวลานาน ($\bar{X}=2.66$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีทัศนะต่อปัญหาในระดับน้อยมีจำนวน 3 ข้อ คือ ขั้นตอนการรับฝาก – ถอนเงินใช้เวลานาน ($\bar{X}=2.47$) ความไม่เหมาะสมในการจำดับก่อน – หลังในการรับฝากเงิน – ถอนเงิน ($\bar{X}=2.45$) และความไม่ถูกต้องในการรับจ่าย – เงิน ($\bar{X}=2.39$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
10. คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความ เข้าใจเรื่องระเบียบข้อบังคับ	2.54	0.93	ปานกลาง
11. คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ ความสามารถในการวางแผนและนโยบาย	2.54	0.86	ปานกลาง
12. คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการ ดำเนินงาน	2.60	0.85	ปานกลาง
13. คณะกรรมการดำเนินงานขาดความ รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน	2.51	0.99	ปานกลาง
14. ผู้จัดการขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องระเบียบ ข้อบังคับ	2.15	0.94	น้อย
15. ผู้จัดการขาดความรู้ ความสามารถในการ วางแผนและวางนโยบาย	2.18	0.88	น้อย
16. ผู้จัดการไม่สามารถแก้ไขปัญหาของสมาชิก ได้ทุกคน	2.32	0.91	น้อย
17. ผู้จัดการขาดความรู้ ความสามารถในการ บริหารงาน	2.14	0.89	น้อย
18. ผู้จัดการไม่เต็มใจให้คำแนะนำเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับ	2.14	0.89	น้อย
19. เจ้าหน้าที่ไม่พอเพียง	2.39	0.93	น้อย
20. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานช้า	2.38	0.89	น้อย
21. เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการ ต้อนรับ	2.37	0.89	น้อย
22. เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการ ทำงาน	2.39	0.88	น้อย
23. เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำแนะนำปรึกษา	2.36	0.84	น้อย
24. เจ้าหน้าที่ไม่รับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ	2.40	0.86	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
25. เจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์	2.35	0.89	น้อย
26. เจ้าหน้าที่ขาดการติดต่อประสานงานกับสมาชิก	2.46	0.85	น้อย
27. เจ้าหน้าที่ทุจริตต่อหน้าที่	2.38	0.88	น้อย
28. เจ้าหน้าที่ให้ความเสมอภาคแก่สมาชิกไม่เท่าเทียมกัน	2.52	0.95	ปานกลาง
รวม	2.37	0.70	น้อย

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ เรียงตาม 3 ลำดับแรก คือ คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ($\bar{X}=2.60$) คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบข้อบังคับ ($\bar{X}=2.54$) และ คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการวางแผนและนโยบาย ($\bar{X}=2.54$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่อปัญหาในระดับน้อยมีจำนวน 14 ข้อ เรียงตาม 3 ลำดับแรก คือ เจ้าหน้าที่ขาดการติดต่อประสานงานกับสมาชิก ($\bar{X}=2.46$) เจ้าหน้าที่ไม่รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ($\bar{X}=2.40$) เจ้าหน้าที่ไม่พอเพียง ($\bar{X}=2.39$) และเจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ($\bar{X}=2.39$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านสวัสดิการ โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาด้านสวัสดิการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
29. การจัดสวัสดิการเงินกู้ไม่เหมาะสมไม่เพียงพอ	2.71	0.97	ปานกลาง
30. ดอกเบี้ยเงินกู้ที่สมาชิกกู้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรสูงเกินไป	2.86	0.99	ปานกลาง
31. อัตราเงินปันผล – เฉลี่ยคือน้อยต่ำ	2.73	0.99	ปานกลาง
32. ดอกเบี้ยเงินฝากอัตราต่ำ	2.68	0.92	ปานกลาง
33. สวัสดิการที่ได้รับมีขั้นตอนยุ่งยาก	2.56	0.96	ปานกลาง
34. วงเงินคุ้มครองสวัสดิการสมาชิกไม่เหมาะสม	2.62	0.99	ปานกลาง
35. การจ่ายเงินให้ผู้รับสวัสดิการเงินสะสมตามที่ผู้เสียชีวิตระบุไว้ล่าช้า	2.71	1.07	ปานกลาง
36. จำนวนเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ค่อนข้างน้อย	2.73	0.98	ปานกลาง
37. การจ่ายเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ล่าช้า	2.63	1.02	ปานกลาง
38. สวัสดิการสมาชิกที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยขาดหลักเกณฑ์ที่เป็นธรรม	2.61	0.93	ปานกลาง
รวม	2.68	0.81	ปานกลาง

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาด้านสวัสดิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ทุกข้อมีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตาม 3 ลำดับแรก คือ ดอกเบี้ยเงินกู้ที่สมาชิกกู้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรสูงเกินไป ($\bar{X} = 2.86$) อัตราเงินปันผล – เฉลี่ยคือน้อยต่ำ ($\bar{X} = 2.73$) จำนวนเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.73$) การจัดสวัสดิการเงินกู้ไม่เหมาะสมไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.71$) และการจ่ายเงินให้ผู้รับสวัสดิการเงินสะสมตามที่ผู้เสียชีวิตระบุไว้ล่าช้า ($\bar{X} = 2.71$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาด้านอาคารสถานที่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
39. การจัดอาคารสถานที่ของสหกรณ์ ไม่ เอื้ออำนวยต่อการติดต่อสอบถาม	2.44	0.89	น้อย
40. บริเวณโดยรอบอาคาร ไม่สะดวกสำหรับ สมาชิก	2.36	0.89	น้อย
41. อาคารไม่สะอาด	2.36	0.95	น้อย
42. อาคารไม่เป็นสัดส่วน	2.38	0.94	น้อย
43. สถานที่นั่งรอสำหรับสมาชิกไม่เพียงพอ	2.41	0.94	น้อย
44. อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยไม่เพียงพอ	2.49	0.97	น้อย
45. ห้องน้ำไม่สะอาด	2.45	0.94	น้อย
46. ห้องน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอ	2.49	0.95	น้อย
47. ความปลอดภัยของสำนักงาน เช่น อุปกรณ์ ในการดับเพลิงมีไม่เพียงพอ	2.77	1.13	ปานกลาง
48. แผนผังแสดงบริเวณไม่ชัดเจน	2.68	1.09	ปานกลาง
49. การติดป้ายอธิบายห้องต่าง ๆ ไม่ชัดเจน	2.71	1.05	ปานกลาง
50. สถานที่จอดรถคับแคบ	2.39	0.96	น้อย
รวม	2.50	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ คือ ความปลอดภัยของสำนักงาน เช่น อุปกรณ์ในการดับเพลิงมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.77$) การติดป้ายอธิบายห้องต่าง ๆ ไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.71$) และแผนผังแสดงบริเวณไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.68$) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่สมาชิกสหกรณ์มีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีจำนวน 8 ข้อ เรียงตาม 3 ลำดับแรก คือ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.49$) ห้องน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.49$) ห้องน้ำไม่สะอาด ($\bar{X} = 2.45$) และการจัดอาคารสถานที่ของสหกรณ์ไม่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อสอบถาม ($\bar{X} = 2.44$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อการ ดำเนินงานสหกรณ์	เพศ				t	sig
	ชาย		หญิง			
	(n =200)		(n =133)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริการ	2.56	0.73	2.55	0.73	0.02	.98
ด้านบุคลากร	2.34	0.71	2.43	0.69	-1.26	.21
ด้านสวัสดิการ	2.67	0.84	2.70	0.76	-0.34	.77
ด้านอาคารสถานที่	2.48	0.84	2.52	0.81	-0.48	.66
รวม	2.51	0.70	2.55	0.67	-0.56	.58

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพศชาย และเพศหญิง มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกจำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อการ ดำเนินงานสหกรณ์	อายุ				t	sig
	ต่ำกว่า 40 ปี		40 – 60 ปี			
	(n =180)		(n =153)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริการ	2.51	0.75	2.61	0.71	-1.24	.21
ด้านบุคลากร	2.36	0.70	2.39	0.71	-0.36	.72
ด้านสวัสดิการ	2.65	0.82	2.73	0.79	-0.94	.35
ด้านอาคารสถานที่	2.53	0.79	2.46	0.87	0.7	.47
รวม	2.51	0.69	2.55	0.68	-0.48	.64

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร อายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 – 60 ปี มีทัศนคติต่อปัญหาต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์	วุฒิการศึกษา					
	ประถมศึกษา (n =208)		มัธยมศึกษา (n =64)		อนุปริญญาขึ้นไป (n =61)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการบริการ	2.56	0.69	2.80	0.66	2.28	0.81
ด้านบุคลากร	2.41	0.72	2.53	0.56	2.07	0.71
ด้านสวัสดิการ	2.73	0.80	2.80	0.75	2.39	0.82
ด้านอาคารสถานที่	2.49	0.82	2.76	0.76	2.23	0.83
รวม	2.55	0.67	2.72	0.62	2.24	0.73

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีวุฒิการศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสมาชิกสหกรณ์ที่มีวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไปมีทัศนคติต่อปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาด้านการบริการและด้านสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบุคลากรและด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับน้อย สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไปมีทัศนคติต่อปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อ การดำเนินงานสหกรณ์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	8.51	4.25	8.37**	.00
	ภายในกลุ่ม	330	167.79	.50		
	รวม	332	176.30			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	7.49	3.74	7.91**	.00
	ภายในกลุ่ม	330	156.22	.47		
	รวม	332	163.71			
ด้านสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.60	3.29	5.19**	.00
	ภายในกลุ่ม	330	209.65	.64		
	รวม	332	216.25			
ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	8.68	4.34	6.57**	.00
	ภายในกลุ่ม	330	217.80	.66		
	รวม	332	226.48			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	7.47	3.74	8.27**	.00
	ภายในกลุ่ม	330	149.06	.45		
	รวม	332	156.54			

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) ดังปรากฏในตาราง 12 - 16

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรใน
ทัศนะของสมาชิก ด้านการบริการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญาขึ้นไป 2.28	ประถมศึกษา 2.56	มัธยมศึกษา 2.80
ด้านการบริการ				
อนุปริญญาขึ้นไป	2.28	-	0.28*	0.52**
ประถมศึกษา	2.56	-	-	0.24
มัธยมศึกษา	2.80	-	-	-

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกที่มีวุฒิมัธยมศึกษาที่มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ด้านการบริการ มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิมัธยมศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมาชิกที่มีวุฒิมัธยมศึกษาประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์ มากกว่าวุฒิมัธยมศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิกที่มีวุฒิมัศึกษากับสมาชิกที่มีวุฒิมัธยมศึกษาประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรใน
ทัศนะของสมาชิก ด้านบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญาขึ้นไป 2.07	ประถมศึกษา 2.41	มัธยมศึกษา 2.53
ด้านบุคลากร				
อนุปริญญาขึ้นไป	2.07	-	0.34**	0.46**
ประถมศึกษา	2.41	-	-	0.12
มัธยมศึกษา	2.53	-	-	-

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกที่มีวุฒิมัธยมศึกษา และประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ด้านบุคลากร มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิมัธยมศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสมาชิกที่มีวุฒิมัศึกษากับสมาชิกที่มีวุฒิมัธยมศึกษาประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรใน
ทัศนะของสมาชิก ด้านสวัสดิการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญาขึ้นไป 2.39	ประถมศึกษา 2.73	มัธยมศึกษา 2.80
ด้านสวัสดิการ				
อนุปริญญาขึ้นไป	2.39	-	0.34**	0.41*
ประถมศึกษา	2.73	-	-	0.07
มัธยมศึกษา	2.80	-	-	-

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ด้านสวัสดิการ มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์ มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา กับสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีทัศนะต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรใน
ทัศนะของสมาชิก ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญาขึ้นไป 2.23	ประถมศึกษา 2.49	มัธยมศึกษา 2.76
ด้านอาคารสถานที่				
อนุปริญญาขึ้นไป	2.23	-	0.26	0.53**
ประถมศึกษา	2.49	-	-	0.27
มัธยมศึกษา	2.76	-	-	-

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ด้านอาคารสถานที่ มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา กับสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป และสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา กับสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีทัศนะต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรใน
ทัศนะของสมาชิก โดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญาขึ้นไป 2.24	ประถมศึกษา 2.55	มัธยมศึกษา 2.72
โดยรวม				
อนุปริญญาขึ้นไป	2.24	-	0.31**	0.48**
ประถมศึกษา	2.55	-	-	0.18
มัธยมศึกษา	2.72	-	-	-

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีวุฒิการศึกษา
มัธยมศึกษาและประถมศึกษา มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวม
มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษานอนุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน
สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา กับสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีทัศนะต่อปัญหา
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อ การดำเนินงานสหกรณ์	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก					
	น้อยกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	
	(n =128)		(n =143)		(n =62)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการบริการ	2.69	0.71	2.44	0.77	2.54	0.61
ด้านบุคลากร	2.49	0.66	2.32	0.73	2.27	0.69
ด้านสวัสดิการ	2.79	0.72	2.61	0.86	2.63	0.84
ด้านอาคารสถานที่	2.65	0.78	2.49	0.81	2.20	0.88
รวม	2.65	0.65	2.46	0.72	2.41	0.65

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีระยะเวลาการเป็น
สมาชิกน้อยกว่า 5 ปี มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ส่วนสมาชิกสหกรณ์ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มีทัศนะต่อปัญหาต่อการ
ดำเนินงานสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า สมาชิกที่มี

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาด้านการบริการ ด้านสวัสดิการและด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบุคลากรอยู่ในระดับน้อย สมาชิกสหกรณ์ 5 – 10 ปี มีทัศนคติต่อปัญหาด้านสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริการ ด้านบุคลากร และด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับน้อย และสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไปมีทัศนคติต่อปัญหาด้านการบริการและด้านสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบุคลากรและด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.35	2.17	4.17*	.05
	ภายในกลุ่ม	330	171.95	.52		
	รวม	332	176.30			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.80	1.40	2.88	.06
	ภายในกลุ่ม	330	160.91	.49		
	รวม	332	163.71			
ด้านสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.38	1.19	1.87	.16
	ภายในกลุ่ม	330	213.87	.65		
	รวม	332	216.25			
ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	8.36	4.16	6.30**	.00
	ภายในกลุ่ม	330	218.16	.66		
	รวม	332	226.48			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.49	1.75	3.77*	.02
	ภายในกลุ่ม	330	153.05	.47		
	รวม	332	156.54			

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิกแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการบริการ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านอาคารสถานที่ที่มีทัศนคติต่อปัญหาแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านบุคลากรและด้านสวัสดิการมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) ดังปรากฏในตาราง 19 – 21

ตาราง 19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกด้านการบริการ จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	$\bar{X}$	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	น้อยกว่า 5 ปี
		2.44	2.54	2.69
ด้านการบริการ				
5 – 10 ปี	2.44	-	0.10	0.25*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.54	-	-	0.16
น้อยกว่า 5 ปี	2.69	-	-	-

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ด้านการบริการ มากกว่าที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 5 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	$\bar{X}$	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	5 – 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		2.20	2.49	2.65
ด้านอาคารสถานที่				
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.20	-	0.29	0.45**
5 – 10 ปี	2.49	-	-	0.16
น้อยกว่า 5 ปี	2.65	-	-	-

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ด้านอาคารสถานที่ มากกว่าสมาชิกที่มี

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก โดยรวม จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	$\bar{X}$	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป 2.41	5 – 10 ปี 2.46	น้อยกว่า 5 ปี 2.65
โดยรวม				
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.41	-	0.57	0.25
5 – 10 ปี	2.46	-	-	0.19
น้อยกว่า 5 ปี	2.65	-	-	-

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกันโดยรวม มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาของสมาชิกต่อการ ดำเนินงานสหกรณ์	จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์				t	sig
	1 – 5 ครั้ง		5 ครั้งขึ้นไป			
	(n =261)		(n =72)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริการ	2.60	0.68	2.40	0.87	2.01*	.05
ด้านบุคลากร	2.39	0.68	2.30	0.77	0.96	.34
ด้านสวัสดิการ	2.72	0.75	2.57	0.97	1.40	.16
ด้านอาคารสถานที่	2.54	0.79	2.34	0.95	1.83	.06
รวม	2.56	0.64	2.40	0.83	1.74	.08

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่เข้ารับการอบรม 1 – 5 ครั้ง และ 5 ครั้งขึ้นไป มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมแตกต่าง

กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีทัศนะต่อปัญหาแตกต่างกัน ในด้านการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการและด้าน อาคารสถานที่มีทัศนะต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร จาก จำนวนแบบสอบถาม จำนวน 333 ฉบับ มีผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร เพิ่มเติม จำนวน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.63 ซึ่งส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ครบทั้ง 4 ด้าน รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ และมีส่วนน้อยเสนอปัญหาเฉพาะบางด้าน วิธีการ นำเสนอผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่แจกแจงความถี่แล้วนำเสนอจัดเรียงตามความถี่ ดังตาราง 23

ตาราง 23 ความถี่ข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร

ลำดับ	ข้อเสนอแนะของสมาชิก	ความถี่
ด้านการบริการ		
1	บุคลากรมีความเป็นกันเอง	10
2	ควรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของสมาชิกในเรื่องของการปลูกพืช	7
3	ควรบริการให้เสมอภาคกัน	3
ด้านบุคลากร		
1	ควรเพิ่มบุคลากรตามความจำเป็น	5
2	การต้อนรับดีเป็นกันเอง	5
3	ควรแนะนำให้ความรู้สมาชิกให้มากกว่านี้	5
4	บุคลากรควรรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้มากกว่านี้	5
5	บุคลากรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะนำไปสู่มิตรภาพ	5
ด้านสวัสดิการ		
1	ควรเพิ่มเงินปันผลทั้งเงินฝากและเงินกู้ให้มากกว่านี้	8
2	ฉาปนกิจสงเคราะห์ให้กับสมาชิกน้อย	4
3	ควรส่งกระเช้าเยี่ยมผู้ป่วย	4

ตาราง 23 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อเสนอแนะของสมาชิก	ความถี่
ด้านอาคารสถานที่		
1	พื้นที่เหมาะสมแต่ควรมีการแบ่งเป็นสัดส่วนมากกว่านี้	3
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ		
1	ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้	17
2	ควรมีค่าตอบแทนให้สมาชิกที่มาประชุม	12
3	ไม่ควรหักเงินปันผลของสมาชิก	9
4	ควรออกเยี่ยมสมาชิกบ้าง	5
5	ควรขยายที่จอดรถเพิ่ม	4
6	ควรแนะนำให้ความรู้ในการปลูกพืชเพื่อเพิ่มรายได้	4
7	ควรติดตามสมาชิกที่กู้เงินไปทำตามวัตถุประสงค์หรือไม่	4
8	ควรประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้สมาชิกเกี่ยวกับผลกำไรขาดทุน	4
9	ควรหาแนวทางแก้ปัญหาให้กับสมาชิกบ้าง	4
10	ควรชักจูงให้สมาชิกมาประชุมให้มาก	4

จากตาราง 23 แสดงข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร
ดังนี้

1. ด้านการบริการ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรมีความเป็นกันเอง ควรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของสมาชิกในเรื่องของการปลูกพืช และควรบริการให้เสมอภาคกัน

2. ด้านบุคลากร สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรเพิ่มบุคลากรตามความจำเป็น การต้อนรับดีเป็นกันเอง ควรแนะนำให้ความรู้สมาชิกให้มากกว่านี้ บุคลากรควรรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้มากกว่านี้ และบุคลากรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะนำไปสู่มิตรภาพ

3. ด้านสวัสดิการ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรเพิ่มเงินปันผลทั้งเงินฝากและเงินกู้ให้มากกว่านี้ ฅวามปนกิจสงเคราะห์ให้กับสมาชิกน้อย และควรส่งกระเช้าเยี่ยมผู้ป่วย

4. ด้านอาคารสถานที่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ คือ พื้นที่เหมาะสมแต่ควรมีการแบ่งเป็นสัดส่วนมากกว่านี้

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ ควรมีค่าตอบแทนให้สมาชิกที่มาประชุม ไม่ควรหักเงินปันผลของสมาชิก ควรออกเยี่ยมสมาชิกบ้าง ควรขยายที่จอดรถเพิ่ม ควรแนะนำให้ความรู้ในการปลูกพืชเพื่อเพิ่มรายได้ ควรติดตามสมาชิกที่กู้เงินไปทำตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้สมาชิกรู้เกี่ยวกับผลกำไรขาดทุนควรรหาแนวทางแก้ปัญหาให้กับสมาชิกบ้าง และควรชักจูงให้สมาชิกมาประชุมให้มาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สหกรณ์การเกษตร เป็นองค์การที่เปิดรับบุคคล ด้วยความสมัครใจเข้าเป็นสมาชิก โดยให้สมาชิกควบคุมกันเองตามแนวทางประชาธิปไตย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ให้สมาชิกได้มีความเข้าใจปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน สมาชิก ออกเสียงเท่าเทียมกัน เสมอภาคและมีอิสระ ในขณะเดียวกันสหกรณ์พึงให้การศึกษาและฝึกอบรมให้แก่สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานเพื่อให้บุคลากรเหล่านี้ สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองให้มีประสิทธิภาพ หรือการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ ตลอดจนการจัดสวัสดิการเพื่อสมาชิก ได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่า มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนมีความเจริญยั่งยืนทางเศรษฐกิจ นั่นก็คือ การรวมกัน เพื่อความร่วมมือดำเนินกิจการที่เป็นเจ้าของร่วมกัน ถือหลักแห่งความสมัครใจ เป็นองค์การประชาธิปไตย ที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยการควบคุมจากสมาชิก การรวมกันเป็นการสร้างพลังให้เกิดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาในด้านเศรษฐกิจด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากการพัฒนาการของสหกรณ์เมื่อกิจการเติบโตขึ้นมา สหกรณ์ก็จะทำให้การบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น และในที่สุดก็จะส่งผลกลับมายังหมู่สมาชิกทั้งในทางตรงและทางอ้อม ในรูปของการจัดการบริหารที่ดี การบริการให้กับสมาชิกที่สะดวก รวดเร็ว และการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก เพื่อนำผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินงานและผู้เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหารื้อปรับปรุง พัฒนาสหกรณ์ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ในการนำไปปรับปรุงด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตร และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับสหกรณ์ทั่วไป เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัย ไปวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ในด้านการให้บริการแก่สมาชิก ด้านบุคลากรในสหกรณ์ ด้านการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก และด้านอาคารสถานที่ตั้งของสหกรณ์ เพื่อปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงขององค์กร สนองความต้องการของสมาชิก ได้เป็นอย่างดีและเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางการศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2,145 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 333 คน ได้จากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค้างเฉลี่ยของประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี; และคณะ. 2537 : 106) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่มตำบล กลุ่มตำบลละ 15%

สมมติฐานการวิจัย

1. สมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. สมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. สมาชิกที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
5. สมาชิกที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปีต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในค้างนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการและด้านอาคารสถานที่ ลักษณะของเครื่องมือเป็น มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับปัญหาดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อย

คะแนน 3 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามาก

คะแนน 5 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตขอความร่วมมือประธานคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน โดยผู้วิจัยได้ไปพบกับประธานกลุ่มย่อยด้วยตนเอง เพื่อนำแบบสอบถามส่งให้ประธานกลุ่มย่อยได้แจกจ่ายให้สมาชิกในกลุ่มย่อยของตน โดยให้เวลาในการพิจารณาตอบแบบสอบถามประมาณ 3 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 1-20 สิงหาคม 2549 และเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาครบแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมาแจกแจงหาความถี่ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี แล้วเปลี่ยนค่าความถี่ให้เป็นร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง สมาชิกมีปัญหามากที่สุด

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที่ t-test (t-test for independent samples) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance)

4. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี เชฟเฟ (Scheffe's)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

เพศ ในจำนวนสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 333 คน เป็นเพศชาย จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 60.10 และเป็นเพศหญิง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90

อายุ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 และอายุ 40 – 60 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90

วุฒิการศึกษา ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่วุฒิมัธยมศึกษาประถมศึกษา จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาวุฒิมัธยมศึกษา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 รองลงมาวุฒิมัธยมศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 5 – 10 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 รองลงมาระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 และระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 10 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60

จำนวนที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี สมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี 1 – 5 ครั้ง จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 78.40 และเข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60

2. สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสวัสดิการ ด้านการบริการ และด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านบุคลากรมีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

2.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ คือ เงินกู้ในการลงทุนอาชีพการเกษตรให้กู้วงเงินต่ำกว่าความต้องการของสมาชิก การจัดอบรมสมาชิกไม่เพียงพอ และขั้นตอนการกู้เงินใช้เวลานาน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 3 ข้อ คือ ขั้นตอนการรับฝาก – ถอนเงินใช้เวลานาน ความไม่เหมาะสมในการจัดลำดับก่อน – หลังในการรับฝากเงิน – ถอนเงิน และความไม่ถูกต้องในการรับจ่าย – เงิน ตามลำดับ

2.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ คือ คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบข้อบังคับ และคณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการวางแผนและนโยบาย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 14 ข้อ คือ เจ้าหน้าที่ขาดการติดต่อประสานงานกับสมาชิก เจ้าหน้าที่ไม่รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่ไม่พอเพียง และเจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ตามลำดับ

2.3 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาด้านสวัสดิการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ ดอกเบี้ยเงินกู้ที่สมาชิกกู้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรสูงเกินไป อัตราเงินปันผล – เงินคืนอัตราต่ำ จำนวนเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ค่อนข้างน้อย และการจัดสวัสดิการเงินกู้ไม่เหมาะสม ไม่เพียงพอ และการจ่ายเงินให้ผู้รับสวัสดิการเงินสะสมตามที่ผู้เสียชีวิตระบุไว้ล่าช้า ตามลำดับ

2.4 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาด้านอาคารสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อ

ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ คือ ความปลอดภัยของสำนักงาน เช่น อุปกรณ์ในการดับเพลิงมีไม่เพียงพอ การติดป้ายอธิบายห้องต่าง ๆ ไม่ชัดเจน แผนผังแสดงบริเวณไม่ชัดเจน ตามลำดับ ส่วนข้อที่สมาชิกสหกรณ์มีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีจำนวน 8 ข้อ คือ ห้องน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยไม่เพียงพอ และห้องน้ำไม่สะอาด ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนที่เข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี พบว่า

3.1 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร อายุต่ำกว่า 40 ปี และ อายุ 40 – 60 ปี มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ด้านการบริการ มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์มากกว่าวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบุคลากรสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา และประถมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านสวัสดิการ สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษามีปัญหาต่อการดำเนินงานสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านอาคารสถานที่ สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร มากกว่าสมาชิกที่มีวุฒิการศึกษานุปริญญาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ในด้านการบริการ และด้านอาคารสถานที่ มากกว่าสมาชิกที่มีระยะเวลา 5 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ตามลำดับ ส่วนด้านบุคลากรและด้านสวัสดิการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ที่เข้ารับการอบรม 1 – 5 ครั้ง และ 5 ครั้งขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า สมาชิกที่เข้ารับการอบรม 1 – 5 ครั้ง มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ในด้านการบริการ มากกว่าสมาชิกที่มีระยะเวลา 5 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการและด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร จากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 33.63 ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่แจกแจงความถี่แล้วนำเสนอจัดเรียงตามความถี่ ดังนี้

4.1 ด้านการบริการ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรควรมีความเป็นกันเอง ควรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ ความสำเร็จของสมาชิกในเรื่องของการปลูกพืช และควรบริการให้เสมอภาคกัน

4.2 ด้านบุคลากร สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรเพิ่มบุคลากรตามความจำเป็น การต้อนรับดีเป็นกันเอง ควรแนะนำให้ความรู้สมาชิกให้มากกว่านี้ บุคลากรควรรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้มากกว่านี้ และบุคลากรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะนำไปสู่มิตรภาพ

4.3 ด้านสวัสดิการ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรเพิ่มเงินปันผลทั้งเงินฝากและเงินกู้ให้มากกว่านี้ ฅาปนกิจสงเคราะห์ให้กับสมาชิกน้อย และควรส่งกระเช้าเยี่ยมผู้ป่วย

4.4 ด้านอาคารสถานที่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ คือ พื้นที่เหมาะสมแต่ควรมีการแบ่งเป็นสัดส่วนมากกว่านี้

4.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานของสหกรณ์ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ ควรมีค่าตอบแทนให้สมาชิกที่มาร่วมประชุม ไม่ควรหักเงินปันผลของสมาชิก ควรออกเยี่ยมสมาชิกบ้าง ควรขยายที่จอดรถเพิ่ม ควรแนะนำให้ความรู้ในการปลูกพืชเพื่อเพิ่มรายได้ ควรติดตามสมาชิกที่กู้เงินไปทำตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้สมาชิกเกี่ยวกับผลกำไรขาดทุนควรหาแนวทางแก้ปัญหาให้กับสมาชิกบ้าง และควรชักจูงให้สมาชิกมาประชุมให้มาก

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนคติต่อปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่สมาชิกมีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการ

บริการ ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านบุคลากรมีทักษะต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการบริการ สมาชิกมีทักษะต่อปัญหาด้านโดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีปัญหา 3 อันดับแรก คือ เงินกู้ในการลงทุนอาชีพการเกษตรให้กู้วงเงินต่ำกว่าความต้องการของสมาชิก การจัดอบรมสมาชิกไม่เพียงพอ และขั้นตอนการกู้เงินใช้เวลานาน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การให้บริการของสหกรณ์ ต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ มติของคณะกรรมการดำเนินงาน ขีดความสามารถด้านประเภทและวงเงินที่ให้บริการเป็นไปตามระยะเวลาที่สหกรณ์ได้กำหนดไว้ ฉะนั้นสหกรณ์จะต้องสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดแก่สมาชิกให้ได้ และสหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการศึกษาอบรมผู้ดำเนินงานสหกรณ์ ให้มีความรอบรู้วิทยาการหรือเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547 : 174 – 175 ; อ้างอิงจาก Knowles. 1970) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์แสวงหาสถานภาพและความสนใจจากสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้สมาชิกมีความรู้ มีความเข้าใจ การดำเนินงานต่างๆก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็จะมีผลในด้านการดำเนินงานของสหกรณ์อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ศรีจันท์ (2542 : 129-130) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานของสหกรณ์ ออมทรัพย์ในสถาบันการศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยว่า ทัศนคติของสมาชิกต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านบริการและประโยชน์ที่ได้รับจากสหกรณ์รวมทั้งเห็นความสำคัญของผู้ปฏิบัติงานในด้านสหกรณ์ออมทรัพย์ควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ และมีการเปรียบเทียบด้านการบริการและประโยชน์ที่ได้รับจากสถาบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิม มิตรจิต (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ด้านบริการอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของปฏุล เปรมปรีดิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริการอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านบุคลากร สมาชิกมีทักษะต่อปัญหาด้านโดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการสรรหาคณะกรรมการดำเนินงาน และคณะกรรมการต่างๆ และสมาชิกเห็นว่าผู้จัดการมีความรู้ มีความสามารถเหมาะสมในการปฏิบัติงานได้ดี เข้าใจในระเบียบข้อบังคับ ในส่วนของเจ้าหน้าที่นั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถเหมาะสม มีความกระตือรือร้นในการทำงาน รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีมารยาทดี ซึ่งสอดคล้องกับงานเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและดำเนินการสหกรณ์ (2539 : 18-20) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินการสหกรณ์ หรือการจัดการสหกรณ์มีผู้ดำเนินงาน คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการ ซึ่งสมาชิก คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ จำเป็นต้องทำงานของตนอย่างสุดความสามารถและมีการประสานงานเป็นอย่างดี เพราะความรับผิดชอบพื้นฐานของสหกรณ์ คือการปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะในการตัดสินใจ โดยทั้ง 3 ฝ่าย สามารถทำงานกันเป็นคณะได้อย่างดี เพื่อบรรลุเป้าหมายของสหกรณ์

1.3 ด้านสวัสดิการ สมาชิกมีทัศนคติต่อปัญหาด้านโดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีปัญหา 3 อันดับแรก คือ ดอกเบี้ยเงินกู้ที่สมาชิกกู้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพ การเกษตรสูงเกินไป อัตราเงินปันผล – เงินคืนอัตราต่ำ จำนวนเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ค่อนข้างน้อย และการจัดสวัสดิการการเงินกู้ไม่เหมาะสมไม่เพียงพอ และการจ่ายเงินให้ผู้รับสวัสดิการเงินสะสมตามที่ผู้เสียชีวิตระบุไว้ล่าช้า ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สวัสดิการของสหกรณ์ที่กำหนดไว้มีหลากหลายรูปแบบ สมาชิกไม่ค่อยได้รับข้อมูลข่าวสาร สมาชิกไม่ค่อยให้ความสนใจและไม่ทราบสิทธิประโยชน์จากสวัสดิการในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันตพัฒน์ เอี่ยมผิง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบริการและสวัสดิการให้กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ : ศึกษากรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ สมาชิกไม่เข้าใจอุดมการณ์ที่แท้จริง สมาชิกมีเพียงร้อยละ 0.8 ที่รู้และใช้บริการเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ ซึ่งมีดอกเบี้ยสูงกว่าออมทรัพย์ธรรมดา สมาชิกเกือบทั้งหมดไม่เคยเข้าร่วมการประชุมสามัญประจำปีเพราะติดหน้าที่เวรยาม นอกจากนี้สมาชิกร้อยละ 68 ไม่เคยได้รับสวัสดิการจากสหกรณ์เลย มีบางส่วนต้องกู้เงินนอกระบบมาใช้และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย รักเสนาะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเพชรบุรีจำกัด ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานที่ปฏิบัติด้านการจัดสวัสดิการ โดยรวมและรายด้านว่าอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านอาคารสถานที่ สมาชิกมีทัศนคติต่อปัญหาด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่สมาชิกมีทัศนคติต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ ความปลอดภัยของสำนักงาน เช่น อุปกรณ์ในการดับเพลิงมีไม่เพียงพอ การติดป้ายอธิบายห้องต่างๆ ไม่ชัดเจน แผ่นผังแสดงบริเวณไม่ชัดเจน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ข้อมูลการติดป้ายอธิบายรายละเอียดของสหกรณ์เกี่ยวกับแผ่นผังแสดงบริเวณและห้องต่างๆที่สมาชิกต้องการติดต่ออย่างสะดวกรวดเร็วขาดความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนี้ ฉัตรวิชระวงษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรีจำกัด ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานที่ปฏิบัติด้านอาคารสถานที่โดยรวมและรายด้านว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ในด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ และด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามเพศ พบว่าสมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร แสงเตียว (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประจวบคีรีขันธ์ จำกัด ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีความ

คิดเห็นต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประจำบวรคิรีขันท์ จำกัด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนี้ ฉัตรวิชระวงษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด พบว่า สมาชิกที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน และอายุการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา สุนาวดี (2534 : 100 - 107) ได้วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด ปัญหาและความต้องการทางด้านการเงินของสมาชิก ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆ ของสมาชิก ปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อที่จะได้ทราบว่สหกรณ์ออมทรัพย์ สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจสำหรับผู้ที่มีความเดือดร้อนได้หรือไม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ดี มีอัตราส่วนต่างๆเป็นไปตามมาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด มีทรัพย์สิน ทุนดำเนินงาน รายได้และกำไรเพิ่มขึ้นทุกปี สหกรณ์สามารถให้การตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้อย่างทั่วถึง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักของสหกรณ์ในเรื่องของการออมทรัพย์ และวัตถุประสงค์รองคือ การให้กู้ยืม ในด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ การหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ การศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกพบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีความแตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒนา ไบเจริญ (2540 : 80 – 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น (ภาคคำ) ผลการวิจัยพบว่า ลูกค้าที่มีอายุต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทิม มิตรจิต (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรีพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด พบว่า สมาชิกที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน จำนวนเงินหุ้นต่างกัน และอายุการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามระยะเวลาเป็นสมาชิก พบว่า สมาชิกที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิกแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติพิทย์ แสงเดือนฉาย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผลรวมความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการของสหกรณ์และผลรวมของความพึงพอใจในการบริการของสหกรณ์ อยู่ในระดับดี และผลรวมของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง คุณสมบัติส่วนบุคคลของสมาชิก ทางด้านสถานภาพและระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกัน จะเป็นผลให้มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกัน ความพึงพอใจในการบริการของสหกรณ์ กับความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ เป็นความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี พบว่า สมาชิกที่มีจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี ต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิเศษ เขียวอินทร์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรม จำกัด ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรม จำกัด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรม จำกัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรม จำกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และอายุที่เป็นสมาชิกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดนาพรม จำกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

ข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร จากแบบสอบถามปลายเปิด ผลการวิจัย พบว่า ด้านการบริการ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรมีความเป็นกันเอง ควรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ ความสำเร็จของสมาชิกในเรื่องของการปลูกพืช และควรบริการให้มีความเสมอภาคกัน ด้านบุคลากร สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรเพิ่มบุคลากรตามความจำเป็น การต้อนรับดีเป็นกันเอง ควรแนะนำให้ความรู้สมาชิกให้มากกว่านี้ บุคลากรควรรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้มากกว่านี้ และบุคลากรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะนำไปสู่มิตรภาพ ด้านสวัสดิการ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรเพิ่มเงินปันผลทั้งเงินฝากและเงินกู้ให้มากกว่านี้ ฅาปนกิจสงเคราะห์ให้กับสมาชิก

น้อย และควรส่งกระเช้าเยี่ยมผู้ป่วย ด้านอาคารสถานที่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานของสหกรณ์ คือ พื้นที่เหมาะสมแต่ควรมีการแบ่งเป็นสัดส่วนมากกว่านี้ ข้อเสนอแนะ อื่นๆ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ ควรมีค่าตอบแทนให้สมาชิกที่มาประชุม ไม่ควรหักเงินปันผลของสมาชิก ควรออกเยี่ยมสมาชิกบ้าง ควรขยายที่จอดรถเพิ่ม ควรแนะนำให้ความรู้ในการปลูกพืชเพื่อเพิ่มรายได้ ควรติดตามสมาชิกที่กู้เงินไปทำตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้สมาชิก รู้เกี่ยวกับผลกำไรขาดทุนควรรหาแนวทางแก้ปัญหาให้กับสมาชิกบ้าง และควรชักจูงให้สมาชิกมา ประชุมให้มาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกสหกรณ์ สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านการบริการของสหกรณ์การเกษตร ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาระดับปานกลาง ซึ่งต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นเพราะด้านบริการเป็นหัวใจสำคัญของงานสหกรณ์ สหกรณ์ควรทำงานด้วยความรวดเร็ว ควรจัดอบรมสมาชิกให้เกิดความเข้าใจถึงการดำเนินงานสหกรณ์เพิ่มขึ้น ควรลดขั้นตอนการกู้เงินและถ้าสถานะเศรษฐกิจดีขึ้นควรเพิ่มวงเงินกู้ในการลงทุนอาชีพการเกษตรของสมาชิก เพื่อให้เกิดผลดีแก่สมาชิกและสหกรณ์การเกษตร

1.2 ด้านบุคลากรของสหกรณ์การเกษตรผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ในด้านรายข้อที่สมาชิกมีต่อคณะกรรมการดำเนินงาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สหกรณ์ควรให้การศึกษอบรม การให้การศึกษอบรมไม่ได้เป็นธุรกิจของสหกรณ์ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดของสหกรณ์ เพราะการให้การศึกษอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่บุคคลในสหกรณ์ ตั้งแต่สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของผู้เกี่ยวข้องนั้นๆ ทราบถึงอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนตามหลักวิธีการของสหกรณ์ วิธีการบริหารการจัดการ จะช่วยในการดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาคนในสหกรณ์ และบำรุงรักษาคนที่มีความคุณภาพในสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านสวัสดิการของสหกรณ์การเกษตร ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาระดับปานกลาง ซึ่งสวัสดิการเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและความจงรักภักดีต่อสหกรณ์การเกษตร คณะบริหารควรตระหนักถึงความสำคัญในการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่สมาชิก และเพิ่มอัตราเงินปันผล – เงินคืนเท่าที่ทำได้

1.4 ด้านอาคารสถานที่ของสหกรณ์การเกษตร ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีทัศนะต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในด้านรายข้อเรื่องความปลอดภัยของสำนักงานสมาชิกมีปัญหาสูงสุด ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

สหกรณ์ควรสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยให้มากกว่านี้ มีข้อเสนอแนะว่าพื้นที่เหมาะสมแต่ควรมีการแบ่งเป็นสัดส่วนมากกว่านี้ ควรขยายที่จอดรถเพิ่ม รวมถึงควรติดป้ายอธิบายห้องต่างๆ และแผนผังแสดงบริเวณให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกรวดเร็วของสมาชิกที่มาติดต่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาอย่างยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาความต้องการ ทศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์การเกษตร

2.2 การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความต้องการใช้บริการสหกรณ์การเกษตร ของสมาชิก

2.3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานสหกรณ์การเกษตร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2542). สหกรณ์การเกษตร. แผ่นพับ.
- (2543). คู่มือการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ (แผนกหัก ณ ที่จ่าย). กองสหกรณ์
พาณิชย์และธนกิจ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- (2547). สหกรณ์การเกษตร. แผ่นพับ.
- กันตพัฒน์ เอี่ยมผิง. (2541). การพัฒนาบริการและสวัสดิการให้กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ :
ศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (การบริหารและ
นโยบายสวัสดิการสังคม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- คณิง คลังสิน. (2545). ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์
ตำรวจเพชรบุรี จำกัด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย. (2543). คู่มือสหกรณ์เครดิตยูเนียนสำหรับสมาชิก.
กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ดำรง สิริอุทยานนท์; และกัลยา ชินพันธ์. (ม.ป.ป). การสหกรณ์ กข.103 – 8 ขพณ.3208 – พช.945.
กรุงเทพฯ : ฟันนี้พับลิชชิง.
- เทิม มิตร์จิตร. (2545). ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิต
ยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2527). การสหกรณ์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2548). เอกสารประกอบการเรียนวิชาสัมมนาการวิจัยธุรกิจศึกษา.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ปฏุล เปรมปรีดี. (2545). ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู
เพชรบุรี จำกัด จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี ศรีจันท์. (2542). การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในสถาบันการศึกษาสังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี สว่างวัฒน์. (2533). สหกรณ์การเกษตร. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิษณุโลก.
- พระราชบัญญัติสหกรณ์. (2542). ข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด.

- พิเศษ เขียวอินทร์. (2545). ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน
โพธิ์วัฒนาพรหม จำกัด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีระพงศ์ สาระเสน. (2544). สหกรณ์นักเรียนในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์. ถ่ายเอกสาร.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2539). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและดำเนินการสหกรณ์.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- (2538). เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัชณี จิตวรวิระวงษ์. (2547). ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ. สุวีริยาสาสน์.
- ลาวัล จรรยากรณ์. (2546). กระบวนการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรม่วงสามสิบ จำกัด จังหวัด
อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.(บริหารธุรกิจ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณศิริ อยู่สุข. (2542). การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สมาคม
พนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้านครหลวง จำกัด ตามเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกสหกรณ์
ออมทรัพย์ดีเด่นแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณวิสา ศรีสมุทร. (2547). ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการให้บริการของ
สำนักงานสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี.
ค้นเมื่อวันที่ 1 เดือน ธันวาคม 2500,จาก
<http://coit.kru.ac.th/research/index.php?option=chon-compent&task=view&id.>
- ศิริชัย กาญจนวาสี ; และคณะ. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย รักเสนาะ. (2545). ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์
ตำรวจเพชรบุรี จำกัด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุนทร แซ่เตียว. (2546). *ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู
ประจำบวรชัยสิทธิ์ จำกัด*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพฯ : ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- สุวัฒนา ไบเจริญ. (2540). *ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขา
ขอนแก่น (ภาคคำ)*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนา; และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5. (2543). *เอกสารการ
ฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา หมวดที่ 3 พฤติกรรมศาสตร์*. ศูนย์ฝึกอบรมประจำ
เขตการศึกษา 5 สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- เอื้อน หุ่นเที่ยง. (2539). *ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์นิคมเชียงคำ
จำกัด*. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ ชีระวนิช. (2527). *สหกรณ์การเกษตร*. กรมการฝึกหัดครู.

ภาคผนวก

ภาคผนวก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำคำตอบของท่านไปใช้ในการวิจัย เพื่อศึกษาถึงปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อเสนอผลการวิจัยให้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนา การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดสละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลของท่านจะเก็บเป็นความลับ และไม่มีผลลบต่อท่าน ขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

จิราภา ชิตสวัสดิ์

นิสิตปริญญาโทวิชาเอกธุรกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงสำหรับท่าน

1.เพศ

- ☐ 1.1 ชาย
- ☐ 1.2 หญิง

2.อายุ

- ☐ 2.1 ต่ำกว่า 40 ปี
- ☐ 2.2 40 – 60 ปี

3.วุฒิการศึกษา

- ☐ 3.1 ประถมศึกษา
- ☐ 3.2 มัธยมศึกษา
- ☐ 3.3 อนุปริญญาขึ้นไป

4.ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

- ☐ 4.1 น้อยกว่า 5 ปี
- ☐ 4.2 5 – 10 ปี
- ☐ 4.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

5.จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมจากสหกรณ์ในรอบ 1 ปี

- ☐ 5.1 1 - 5 ครั้ง
- ☐ 5.2 5 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิกใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการและด้านอาคารสถานที่ คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างแต่ละข้อเพียงช่องเดียวให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ลักษณะปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการบริการ					
1.การจัดอบรมสมาชิกไม่เพียงพอ					
2.การจัดทำเอกสารทางการเงินยุ่งยาก ลำบาก					
3.การเปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับการเงินของสมาชิก ลำบาก					
4.ความไม่ถูกต้องในการรับ – จ่ายเงิน					
5.การให้บริการไม่เสมอภาค					
6.ขั้นตอนการกู้เงินใช้เวลานาน					
7.เงินกู้ในการลงทุนอาชีพการเกษตรให้กู้วงเงินต่ำกว่าความต้องการของสมาชิก					
8.ขั้นตอนการรับฝาก - ถอนเงินใช้เวลานาน					
9.ความไม่เหมาะสมในการจัดลำดับก่อน – หลังใน การรับฝากเงิน - ถอนเงิน					
ด้านบุคลากร					
10.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบข้อบังคับ					
11.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการวางแผน และวางนโยบาย					
12.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน					
13.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน					
14.ผู้จัดการขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องระเบียบข้อบังคับ					
15.ผู้จัดการขาดความรู้ ความสามารถในการวางแผนและวางนโยบาย					

ลักษณะปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก	ระดับปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านบุคลากร					
16.ผู้จัดการไม่สามารถแก้ไขปัญหาของสมาชิกได้ทุกคน					
17.ผู้จัดการขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน					
18.ผู้จัดการไม่เต็มใจให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ					
19.เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ					
20.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานช้า					
21.เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการต้อนรับ					
22.เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน					
23.เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำแนะนำปรึกษา					
24.เจ้าหน้าที่ไม่รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ					
25.เจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์					
26.เจ้าหน้าที่ขาดการติดต่อประสานงานกับสมาชิก					
27.เจ้าหน้าที่ทุจริตต่อหน้าที่					
28.เจ้าหน้าที่ให้ความเสมอภาคแก่สมาชิกไม่เท่า เทียมกัน					
ด้านสวัสดิการ					
29.การจัดสวัสดิการเงินกู้ไม่เหมาะสมไม่เพียงพอ					
30.ดอกเบี้ยเงินกู้ที่สมาชิกกู้เงินมาลงทุนในการประกอบ อาชีพการเกษตรสูงเกินไป					
31.อัตราเงินปันผล - เงินคืนอัตราต่ำ					
32.ดอกเบี้ยเงินฝากอัตราต่ำ					
33.สวัสดิการที่ได้รับมีขั้นตอนยุ่งยาก					
34.วงเงินคุ้มครองสวัสดิการสมาชิกไม่เหมาะสม					
35.การจ่ายเงินให้ผู้รับสวัสดิการเงินสะสมตามที่ ผู้เสียชีวิตระบุไว้ล่าช้า					
36.จำนวนเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ค่อนข้าง น้อย					
37.การจ่ายเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ล่าช้า					

ลักษณะปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรในทัศนะของสมาชิก	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสวัสดิการ					
38.สวัสดิการสมาชิกที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยขาดหลักเกณฑ์ที่เป็นธรรม					
ด้านอาคารสถานที่					
39.การจัดอาคารสถานที่ของสหกรณ์ ไม่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อสอบถาม					
40.บริเวณโดยรอบอาคาร ไม่สะดวกสำหรับสมาชิก					
41.อาคารไม่สะอาด					
42.อาคารไม่เป็นสัดส่วน					
43.สถานที่นั่งรอสำหรับสมาชิกไม่เพียงพอ					
44.อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยไม่เพียงพอ					
45.ห้องน้ำไม่สะอาด					
46.ห้องน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอ					
47.ความปลอดภัยของสำนักงาน เช่นอุปกรณ์ในการดับเพลิงมีไม่พอเพียง					
48.แผนผังแสดงบริเวณไม่ชัดเจน					
49.การติดป้ายอธิบายห้องต่างๆไม่ชัดเจน					
50.สถานที่จอดรถคับแคบ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรใน
ทัศนะของสมาชิกใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการและด้าน
อาคารสถานที่

1.ด้านการบริการ

1.1.ข้อเสนอแนะ.....

.....

2.ด้านบุคลากร

2.1.ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.ด้านสวัสดิการ

3.1.ข้อเสนอแนะ.....

.....

4.ด้านอาคารสถานที่

4.1.ข้อเสนอแนะ.....

.....

5.ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
ค่าดัชนีสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

นายเทิม มิตรจิต

การศึกษา

กศ.ม.ธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน้าที่การงาน

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งสลอด อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี

นายพรศักดิ์ พัชรพจนานภรณ์

การศึกษา

ศศ.ม.เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หน้าที่การงาน

ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด

นางรัชณี ฉัตรวิชระวงษ์

การศึกษา

กศ.ม.ธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน้าที่การงาน

หัวหน้างานประชาสัมพันธ์และสวัสดิการ

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพชรบุรี จำกัด

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ลักษณะปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตร	ผู้เชี่ยวชาญ			
	เต็ม	พหุศักดิ์	รัชนี	ค่าความสอดคล้อง
ด้านการบริการ				
1.การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ใช้เวลานาน	-1	1	1	0.33
2.การจัดอบรมสมาชิกไม่เพียงพอ	0	1	1	0.67
3.การติดต่อสอบถามใช้เวลารอนาน	1	1	1	1.00
4.การให้คำแนะนำในการกรอกเอกสารแก่สมาชิกไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00
5.การจัดทำเอกสารทางการเงินยุ่งยาก ลำบาก	0	1	1	0.67
6.การเปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับการเงินของสมาชิกลำบาก	1	1	1	1.00
7.ความไม่ถูกต้องในการรับ – จ่ายเงิน	0	1	1	0.67
8.การให้บริการไม่เสมอภาค	1	1	1	1.00
9.ขั้นตอนการกู้เงินใช้เวลานาน	1	1	1	1.00
10.เงินกู้ในการลงทุนอาชีพการเกษตรให้กู้วงเงินต่ำกว่าความต้องการของสมาชิก	1	1	1	1.00
11.ขั้นตอนการรับฝาก - ถอนเงินใช้เวลานาน	1	1	1	1.00
12.ความไม่เหมาะสมในการจัดลำดับก่อน – หลังในการรับฝากเงิน - ถอนเงิน	1	1	1	1.00
ด้านบุคลากร				
13.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบข้อบังคับ	1	1	1	1.00
14.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการวางแผน และวางนโยบาย	0	1	1	0.67
15.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน	1	1	1	1.00
16.คณะกรรมการดำเนินงานขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00
17.ผู้จัดการขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องระเบียบข้อบังคับ	1	1	1	1.00
18.ผู้จัดการขาดความรู้ ความสามารถในการวางแผนและวางนโยบาย	1	1	1	1.00

ตาราง 24 (ต่อ)

ลักษณะปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก	ผู้เชี่ยวชาญ			
	เต็ม	พหุศักดิ์	รัชนี	ค่าความสอดคล้อง
ด้านบุคลากร				
19.ผู้จัดการไม่สามารถแก้ไขปัญหาของสมาชิกได้ทุกคน	1	1	1	1.00
20.ผู้จัดการขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน	1	1	1	1.00
21.ผู้จัดการไม่เต็มใจให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ	1	1	1	1.00
22.เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ	0	1	1	0.67
23.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานช้า	1	1	1	1.00
24.เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการต้อนรับ	1	1	1	1.00
25.เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน	1	1	1	1.00
26.เจ้าหน้าที่ไม่ให้คำแนะนำปรึกษา	1	1	1	1.00
27.เจ้าหน้าที่ไม่รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	1	1	1	1.00
28.เจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์	1	1	1	1.00
29.เจ้าหน้าที่ขาดการติดต่อประสานงานกับสมาชิก	1	1	1	1.00
30.เจ้าหน้าที่ทุจริตต่อหน้าที่	1	1	1	1.00
31.เจ้าหน้าที่ให้บริการแบบเลือกปฏิบัติต่อสมาชิก	1	1	1	1.00
ด้านสวัสดิการ				
32.การจัดสวัสดิการเงินกู้ไม่เหมาะสมไม่เพียงพอ	0	1	1	0.67
33.ดอกเบี้ยเงินกู้ที่สมาชิกกู้เงินมาลงทุนในการประกอบ อาชีพการเกษตรสูงเกินไป	0	1	1	0.67
34.อัตราเงินปันผล - เน้นยืมคืนอัตราต่ำ	1	1	1	1.00
35.ดอกเบี้ยเงินฝากอัตราต่ำ	1	1	1	1.00
36.สวัสดิการที่ได้รับมีขั้นตอนยุ่งยาก	1	1	1	1.00
37.วงเงินคุ้มครองสวัสดิการสมาชิกไม่เหมาะสม	1	1	1	1.00
38.การจ่ายเงินให้ผู้รับสวัสดิการเงินสะสมตามที่ ผู้เสียชีวิตระบุไว้ล่าช้า	1	1	1	1.00
39.จำนวนเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ค่อนข้าง น้อย	1	1	1	1.00
40.การจ่ายเงินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ล่าช้า	0	1	1	0.67
41.สวัสดิการสมาชิกที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยขาด หลักเกณฑ์ที่เป็นธรรม	1	1	1	1.00

ตาราง 24 (ต่อ)

ลักษณะปัญหาการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในทัศนะของสมาชิก	ผู้เชี่ยวชาญ			
	เทิม	พรศักดิ์	รัชนี้	ค่าความสอดคล้อง
ด้านอาคารสถานที่				
42.การจัดอาคารสถานที่ของสหกรณ์ ไม่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อสอบถาม	1	1	1	1.00
43.บริเวณโดยรอบอาคาร ไม่สะดวกสำหรับสมาชิก	1	1	1	1.00
44.อาคารไม่สะอาด	1	1	1	1.00
45.อาคารไม่เป็นสัดส่วน	0	1	1	0.67
46.สถานที่นั่งรอสำหรับสมาชิกไม่เพียงพอ	1	1	1	1.00
47.อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยไม่เพียงพอ	1	1	1	1.00
48.ห้องน้ำไม่สะอาด	1	1	1	1.00
49.ห้องน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอ	1	1	1	1.00
50.ความปลอดภัยของสำนักงาน เช่นอุปกรณ์ในการดับเพลิงมีไม่พอเพียง	1	1	1	1.00
51.แผนผังแสดงบริเวณไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00
52.การติดป้ายอธิบายห้องต่างๆไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00
53.สถานที่จอดรถคับแคบ	1	1	1	1.00

สรุปผลการคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า มีข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 จำนวน 53 ข้อ
มีข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 1

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ สกุล	นางสาวจิราภา ชิตสวัสดิ์
วันเดือนปีเกิด	10 ธันวาคม 2511
สถานที่เกิด	อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	137 หมู่ 3 ตำบลกลัดหลวง อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี 76130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านเขาอ่างแก้ว ตำบลเขากระปุก อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี 76130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2534	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกภาษาไทย จากวิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาธุรกิจศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ